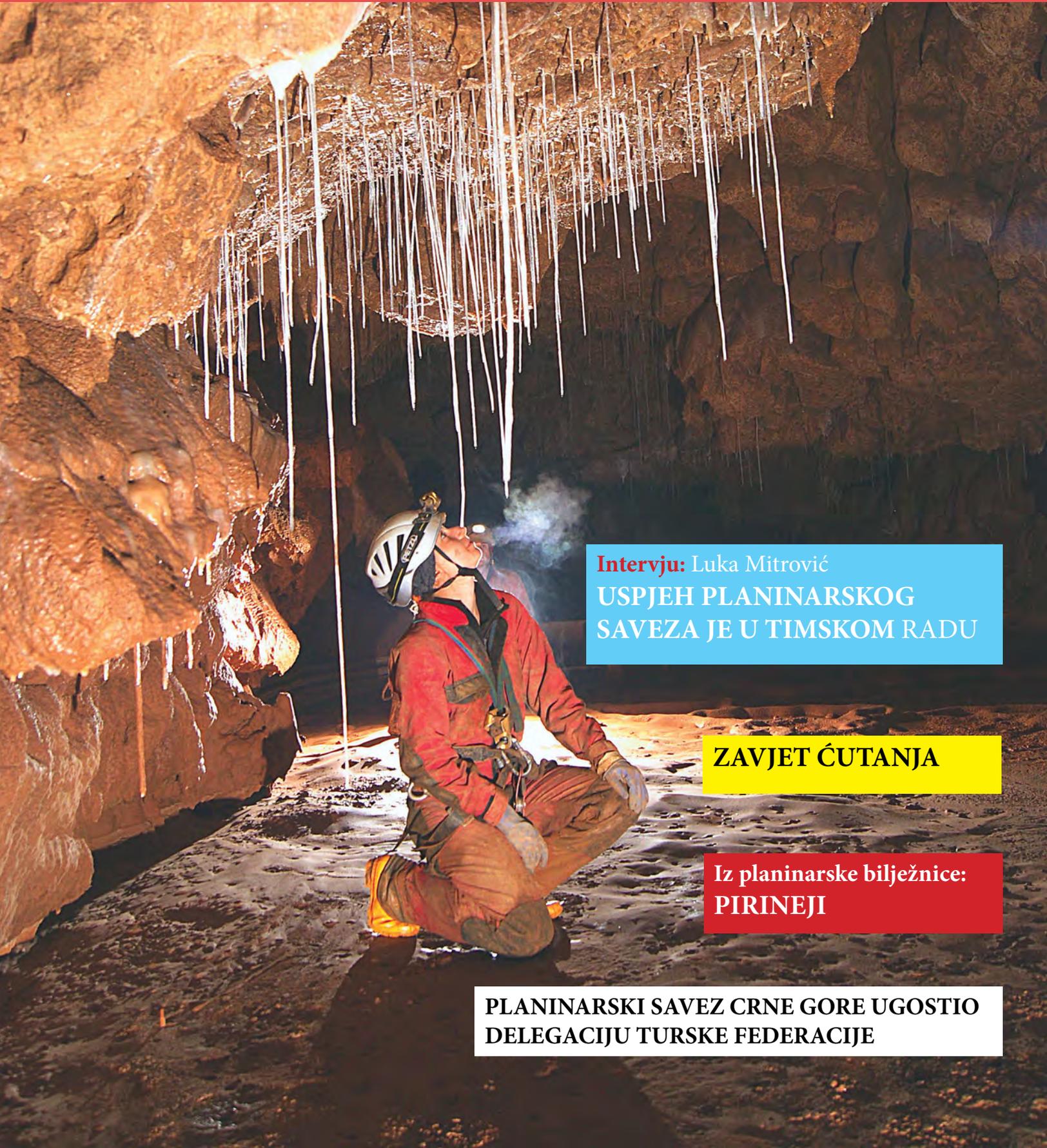

Planinarske NOVINE

ČASOPIS PLANINARSKOG SAVEZA CRNE GORE

Godina 1 / broj 2 / maj 2016. / cijena 1 euro

Intervju: Luka Mitrović
USPJEH PLANINARSKOG
SAVEZA JE U TIMSKOM RADU

ZAVJET ČUTANJA

**Iz planinarske bilježnice:
PIRINEJI**

**PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE UGOSTIO
DELEGACIJU TURSKE FEDERACIJE**

Proljeće/ljeto u Nacionalnim parkovima Crne Gore

JAVNO PREDUZEĆE ZA NACIONALNE PAKOVE CRNE GORE

Adresa: Trg Bećir bega Osmanagića 16, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0)20 60 10 15

Fax: +382 (0)20 60 10 16

E-mail: npcg@nparkovi.me

Web: www.nparkovi.me

Planinarske NOVINE

ČASOPIS PLANINARSKOG SAVEZA CRNE GORE

Časopis Planinarskog saveza Crne Gore,
broj 2-maj 2016.
Izlazi dva puta godišnje

Izdavački savjet:

Darko Brajušković, Luka Mitrović, Sanja Todorović, Vesna Bulatović, Goran Barović, Zoran Lazarević, Enes Drešković, Kenan Hrapović, Fevzija Kurtagić, Radojica Dakić, Gordana Jovović

Redakcijski odbor:

Darko Brajušković, Mirko Jakovljević, Radojka Tomović, Pavle S. Bandović, Dragan Bulatović, Željko Madžgalj, Vasilije Bušković

Glavni i odgovorni urednik:

Mr Darko Brajušković

Zamenik glavnog i odgovornog urednika:

Mr Mirko Jakovljević

Lektor:

Nataša Perišić

Tehnički urednik:

Ivan Rakočević

Tehnički sekretar redakcije i organizacija:

Tatjana Ivanović

Izdavač:

Planinarski savez Crne Gore
Bracana Bracanovića 68/a, 81 000 Podgorica
Tel: 020 622 220, fax: 020 622 157
e-mail: info@pscg.me web: www.pscg.me

Štampa:

Pegaz, Bijelo Polje

Tiraž:

1000 primjeraka

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISSN 2337-0653 = Planinarske novine
COBISS.CG-ID 28546320

**Redakcija zadržava pravo izbora tekstova
i fotografija prema kvalitetu u koncepciji
časopisa**

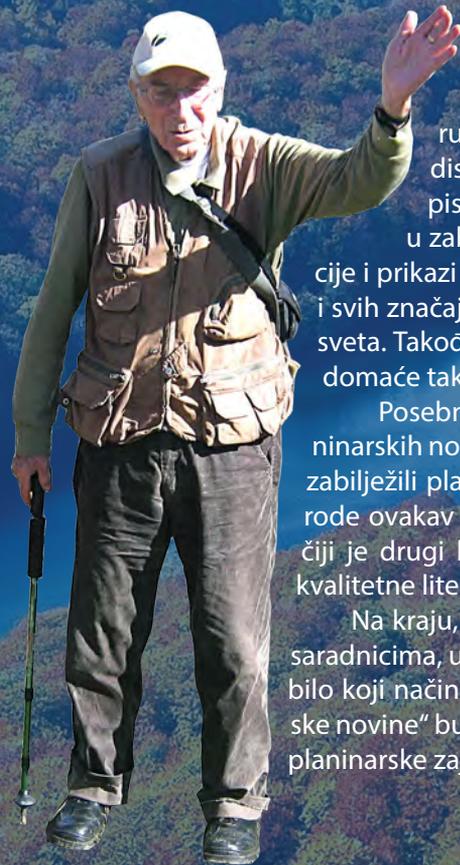
Ministarstvo kulture Crne Gore u Evidenciju medija, pod brojem 763, upisuje štampani medij "Planinarske novine" čiji je osnivač sportska organizacija Planinarski savez Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici, ul. Bracana Bracanovića 68/A.

POZDRAV DRUGOM BROJU

SREĆNE NAM „PLANINARSKE NOVINE“

Neka uredništvo, članove redakcije, saradnike i sve koji pripremaju i realizuju za štampu „Planinarske novine“ prate naše želje da slijede u kontinuitetu i neka nas nova izdanja iz broja u broj iznova vesele, obaveštavaju i obrazuju.

Izdavanjem specijalizovanog planinarskog časopisa Planinarski savez Crne Gore i država Crna Gora se poput drugih razvijenijih zemalja svrstala uz zemlje koje imaju razvijeniju informativnu strukturu kada je u pitanju planinarstvo i svi drugi sadržaji koji prate ovako zahtjevnu oblast. Time je i obezbjedila svoju bolju i sadržajnu planinarsku aktivnost ne samo u našoj zemlji već i na prostoru Balkana i Evrope.

Imajući u vidu prvi broj časopisa, sadržaj, obrađeni materijal i rad uredništva i saradnika vjerujem da će „Planinarske novine“ biti trajni priručnik i konsultant i naučnoj sportskoj disciplini Planinarenju i Alpinizmu. Časopis će doprinjeti da se pamte i ne padnu u zaborav alpinistički rekordi, sportske akcije i prikazi planina i živopisne prirode Crne Gore i svih značajnijih planinarskih destinacija Evrope i sveta. Takođe, časopis će biti od važnosti kako za domaće tako i za inostrane turiste.

Posebno bih izdvojio kvalitetnu štampu „Planinarskih novina“. Foto ilustracije koje su na terenu zabilježili planinari, speleolozi i drugi ljubitelji prirode ovakav koncept tehničkog uređenja, časopis čiji je drugi broj pred čitaocima svrstavaju u vrh kvalitetne literature ovog usmjerenja.

Na kraju, odajem priznanje uređivačkom timu, saradnicima, uređivačkom odboru, i svima koji su na bilo koji način učinili napor i doprineli da „Planinarske novine“ budu ovakve kakve jesu na zadovoljstvo planinarske zajednice, ali i šire čitalačke javnosti.

Daniel Vincek

Fotografija na naslovnoj strani:
"Makaroni"
Autor: Kataržina Leščinska

MALA ŠKOLA PLANINARSTVA

6

LEDENI NEVIDIO

10

ZIMSKA AVANTURISTIČKA TRKA

12

“NOĆ PUNOG MJESECA”

15

USPJEH PLANINARSKOG SAVEZA JE U TIMSKOM RADU

Mladi su ti koji treba da promovišu i očuvaju prirodne i kulturne vrijednosti i tradiciju Crne Gore. Suština je da se sistem otvori za sve dobronamjerne i kreativne ljude koji će u Planinarskom savezu naći svoje mjesto, kaže za Planinarske novine Luka Mitrović, član Upravnog odbora PSCG

Razgovarao:

Mr Mirko Jakovljević

Gospodine Mitroviću, kako komentarišete rad Planinarskog saveza tokom prošle i u mjesecima tekuće godine, imajući u vidu da ste kao aktuelni funkcioner Saveza upućeni u njegov ukupan rad?

Tokom prošle godine možemo se pohvaliti da je rad bio veoma uspješan što potkrepljujemo i činjenicama. Realizovan je plan aktivnosti, održane su brojne sjednice organa saveza na kojima su usvojena važna normativna akta i donesene brojne odluke o organizacionim pitanjima rada stručnih komisija. Posebno bih istakao uspješnu međunarodnu saradnju i uspostavljanje saradnje sa Alpinističkim savezom Austrije i Planinarskim savezom Turske kao i učešće predstavnika Saveza u radu Balkanske planinarske unije. Istakao bih i nastavak rada na omasovljenju članstva i formiranju novih klubova. Početak ove godine tako-

đe je uspješan što je potvrđeno i održavanjem redovne skupštine gdje smo usvojili ambiciozne planove za ovu godinu. Posebno ističem timski način rada u Saveza i kao volonterski doprinos svih članova Upravnog odbora, stručnih komisija i Nadzornog odbora.

Timski rad je primjetna karakteristika rukovodstva Saveza. Da li je to ključni faktor, evidentno je, uspješnih rezultata.

Sigurno! Jedna od novina je jači timski rad i saradnja sa svim klubovima kao i podrška svih aktivnosti koje nam predlažu planinarski klubovi. Uspjeh bilo kojih aktivnosti pa i planinarskog saveza je u timskom radu. Mi smo zadovoljni što je kod nas u Planinarskom savezu tako.

Redovna Skupština PSCG jednoglasno je usvojila sve tačke dnevnog reda. Da li je to znak da će PSCG i u narednom periodu realizovati ozbiljno zacr-

tan plan i program?

Suština dobrog rada Saveza jeste upravo duh koji se vidi kroz rad najvišeg organa saveza, Skupštine, gdje svi delegati suštinski podržavaju aktivnosti, predviđeni plan i program i daju podršku za realizaciju brojnih aktivnosti. Istovremeno daju predloge za poboljšanje planova i programa što svakako čini Skupštinu najvažnijim organom saveza. Mogu reći da imam utisak da je posljednja redovna Skupština pokazala i poštovanje za napore koje čine Predsjednik, Upravni odbor i Nadzorni odbor za dobrobit svih članova Saveza i na kraju doprinose jačanju autoriteta mjesta i uloge Planinarskog saveza u ukupnom crnogorskom društvu imajući u vidu opredeljenje države Crne Gore za održivi razvoj i turizam kao jednu od vodećih privrednih grana.

Osim redovnih aktivnosti nameće se pitanje rada sa najmlađom populacijom. Da li ste zadovoljni kako protiče proces omasovljavanja i podmlađivanja članstva?

Svakako da je to jedno od važnih pitanja. Neosporna je i naša podrška klubovima u podmlađivanju članstva i aktivno uključivanje srednjoškolske i studentske populacije koji svojom mladošću, kreativnošću i energijom promovišu i doživljavaju Crnu Goru kao zemlju izuzetne prirodne ljepote sa svim specifičnostima. U budućem radu Saveza jedan od prioriteta je formiranje posebne komisija koja bi se bavila pitanjima mladih i njihovoj ulozi u radu klubova i samog Planinarskog saveza. Uz pomoć savremenih sredstava i društvenih mreža mladi su ti koji najbolje i najefikasnije promovišu prirodne i kulturne vrijednosti i tradicionalno gostoprimstvo Crne Gore. Suština je da se sistem otvori za sve dobronamjerne i kreativne ljude koji će u Planinarskom savezu naći svoje mjesto i dati doprinos za još uspješniji rad Saveza.

Planinarski savez ima brojne i

raznovrsne aktivnosti. Stručni rad se odvija u brojnim komisijama. Kako ocjenjujete njihov rad i gdje su najveće poteškoće?

Možemo reći da su stručne komisije najvažniji segment rada svih klubova i Saveza. Poslednjih nekoliko godina Upravni odbor je donosio brojne odluke o formiranju pojedinih komisija i usvojio pravilnike o radu komisija. U suštini i pored napora Upravnog odbora sve komisije nijesu zaživjele sa radom, mada su neke opravdale postojanje i zaista postižu dobre rezultate. U narednom periodu očekujem da se rad komisija poboljša kako bi doprinieli boljim ukupnim rezultatima saveza. Neophodno je uključiti u rad sve klubove, njihove najstaknutije članove u svim sferama njihovog rada. Apelujem da svi planinari daju doprinos uspješnijem radu komisija, jer one trenutno nijesu dominantno nametnule konkretne obaveze Upravnom odboru i članstvu. Formiranjem komisija i njihovim razdvajanjem od organa upravljanja praktično smo ponudili novi model organizacije rada u Savezu. Organizaciono to je novina koju smo uveli odlukom Skupštine 2010. u Plavu. Time je formalno razdvojena struka od menadžmenta, što je u skladu sa Statutom Saveza i novim Zakonom o sportu. Mislim da je razdvajanje nadležnosti i odgovornosti dopri-

nijelo efikasnijem radu Saveza tokom prethodnih godina.

Međunarodna afirmacija PSCG i samim tim i države Crne Gore veoma je dinamična. Koji su Vam prioriteti u narednom periodu kada je saradnja sa Savezima u regionu u pitanju?

Već ranije smo potpisali sporazum o saradnji sa Planinarskim savezom Srbije, Savezom planinskih vodiča Hrvatske. Imamo i članstvo u međunarodnim organizacijama kao što su IOF, ERA, BMU. To nam je omogućilo da usvajamo međunarodne standarde i norme u svim segmentima planinarstva. I u normativnim aktima i u praksi. Preko međunarodnih organizacija i potpisanih sporazuma omogućili smo učešće naših planinara na seminarima i takmičenjima. Pojavili smo se u regionu kao organizovan Savez a takođe uspostavili smo i saradnju sa Savezima Austrije

i Turske koji su pokazali interesovanje da nam daju pomoć i podršku putem razmjene predstavnika Saveza, organizacijom obuka, seminara i mogućnostima za dobijanje međunarodnih licenci. Naša saradnja sa kolegama iz regiona je ujedno i turistička promocija države Crne Gore na omasovljenju planinskog turizma. Uloga saveza je upravo u tome da obezbijedi standarde. Prije svih sigurnost boravka svih turista u planinskom regionu Crne Gore je najvažnija obaveza klubova i Saveza. To znači da se stavi na raspolaganje svim posjetiocima naših planina kompletna planinarska infrastruktura.

Kada su aktivnosti u afirmisanju planinarstva i turizma u pitanju, gdje vidite šansu naših planinarskih klubova, ali i zemlje u toj oblasti ponude?

Crna Gora je i planinska zemlja. Zemlja koja ima 186 vrhova

preko 2000 metara nadmorske visine (više i od Slovenije i Makedonije), treba da ima razvijeniji Planinski turizam. Imamo sve prirodne preduslove za intenzivni razvoj svih vidova planinskog i održivog turizma. Svi pokazatelji govore da su zdravi stilovi života i boravak u čistoj, netaknutoj prirodi svjetski trend. Porast broja turista u tim područjima je najveći a struktura tih turista govori da su oni u grupi visokoplatežnih. Prednost je što imamo pet nacionalnih parkova (četiri su na planinama), brojne parkove prirode, spomenike prirode i druga prirodna bogatstva koja su glavni motiv dolaska turista prije svega na sjever Crne Gore. Uloga saveza je nemjerljiva u promociji, afirmaciji i realizaciji startegije razvoja planinskog turizma što se već realizuje kroz Projekat uređenja, održavanja i uvođenja u registar planinarskih staza nacionalne mreže koje finansira Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Naši klubovi su najvišim dijelom uključeni kao domaćini tih staza nacionalne mreže što se vidi i po poboljšanju ukupne infrastrukture i svih segmanata planinskih staza na prostoru Crne Gore. Austrijanci su se pohvalno izrazili o stanju naših staza, sigurnosti na pojedinim djelovima jer smo dosta uradili na obezbjeđenju staza na Durmitoru, Prokletijama i Komovima. Crna Gora je dakle, već spremna da prihvati sve veći broj turista u planinskom djelu, i da se nastavi realizacija Master plana razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. Posebna pažnja je posvećena obezbjeđenju povoljnih i sigurnih uslova za prijatan boravak sve većeg broja turista u planinskom regionu Crne Gore. Sve to ima za cilj da se poboljša i standard lokalnog stanovništva uz održivo korišćenje prirodne i kulturne baštine. Uloga Planinarskog saveza u svim segmentima razvoja Planinskog turizma je nemjerljiva i obavezujuća.

MALA ŠKOLA PLANINARSTVA - 1

Piše: dr Dragan Bulatović

Planinarstvo predstavlja porodicu sportskih disciplina vezanih za samostalno kretanje i boravak u planinama. Zahvaljujući širokoj lepezi različitih aktivnosti, od rekreativnih do ekstremnih, i atraktivnosti planinskih prostora na kojima se te aktivnosti odvijaju, planinarstvo je širom svijeta steklo toliko poklonika da se rijetko koji sport može pohvaliti tolikom masovnošću. Planinarstvo je danas u pravom smislu riječi sport za sve i kao takvo predstavlja neizostavni dio fizičke kulture. U bogatoj lepezi planinarskih disciplina najpopularnije su one bazirane na najjednostavnijim načinima kretanja koje ne zahtijevaju skupu opremu i napredni nivo vještina. Tipični primjeri ovih disciplina su pješčenje (Trekking) koje podrazumijeva kretanje po pristupačnijim i manje eksponiranim planinskim terenima, bez uspona na vrhove i planinarenje u užem smislu (Hiking) koje se odvija na zahtjevnijim terenima i uključuje uspone na planinske vrhove. Najveći broj ljudi zadovoljava svoje planinarske ambicije i potrebe upravo na nivou ovih početnih, masovnih planinarskih disciplina. Međutim, iz široke baze ovih disciplina kasnije se regrutuju sportisti koji će dalje unapređivati svoja znanja i vještine i oprobati se u takmičarskim disciplinama poput orijentiringa i sportskog penjanja ili ekstremnim vidovima planinarstva kao što su alpinizam i visikogorstvo.

Planinarske organizacije, u okviru ukupnih napora za razvoj i unapređenje planinarstva,

trebalo bi posebnu pažnju da posvećuju edukaciji i stručnom osposobljavanju članstva u svim oblicima i na svim nivoima. Ovo je veoma važno kako sa aspekta postizanja boljih rezultata, tako i sa aspekta bezbjednosti, jer usljed brojnih objektivnih i subjektivnih opasnosti planinarska avantura ponekad može biti i veoma neprijatno i traumatično iskustvo, sa negativnim posljedicama po život i zdravlje. Da do neželjenih situacija ne bi došlo, ili kada već do njih dođe da bi posljedice bile što bezbolnije, neophodno je da oni koji odlaze u planine djeluju proaktivno tj. da se za ove aktivnosti prethodno

pripreme. Boravak velikog broja ljudi u planini, ukoliko nije organizovan i vođen na stručan i odgovoran način, pored toga što može ugroziti ljudske živote, može vrlo negativno uticati na krhke planinske ekosisteme. Najbolji način za usvajanje opštih planinarskih znanja i sticanje neophodnih vještina za početnike je pohađanje opšte planinarske škole po programu PSCG. Program ove škole, pored teorijskih predavanja, obuhvata izlete i vježbe na terenu, gdje polaznici stiču iskustva i potrebne vještine. Završena Opšta planinarska škola uslov je za dalje školovanje u okviru PSCG. Organizator škole može biti Planinarski savez, ali i klubovi koji djeluju u okviru njega, pa vjerujemo da ćemo naredne jeseni krenuti sa realizacijom ovih škola u našoj zemlji.

Za čitaoce „Planinarskih novina“ pripremili smo Malu školu planinarstva koju ćemo u nastavcima objaviti u narednim brojevima. Ukratko ćemo izložiti osnovna teorijska znanja koja smo godinama sticali proučavanjem dostupne planinarske literature i koja smo, takođe, praktično provjeravali i utvrđivali tokom svojih boravaka na planinama u zemlji i inostranstvu.

ISTORIJA PLANINARSTVA

Puno puta smo čuli kako je istorija učiteljica života, pa onda da počnemo od istorije planinarstava koja je izuzetno zanimljiva i bogata. Treba krenuti od početka, ali kad i će je počelo sa sigurnošću još ne znamo, sasvim sigurno jako davno, najvjerovatnije u Alpima još u mlađem kamenom dobu. Naime, lednik u Ötztalskim Alpama izbacio je 1991. godine, na 3200 metara nadmorske visine, tijelo čovjeka iz mlađeg kamenog doba koji je živio oko 3 hiljade godina prije nove ere. Ötzi je bio pastir dobro odjeven za visoku planinu, visok oko 160 cm, naoružan bakarnom sjekirama sa drvenom ručkom dugom 60 cm. Sjekira mu je mogla poslužiti kao neka vrsta cepina. Stručnjaci smatraju da je vjerovatno umro od hladnoće, ali koji razlozi su ga doveli na tu visinu još uvijek je nejasno. Možda je upravo on bio jedan od prvih planinara u ljudskoj istoriji.

Navedeno otkriće nam potvrđuje pretpostavku da su ljudi od najranijih vremena bili upućeni na boravak i kretanje u planinskim prostorima. Mi danas možemo samo naslućivati koje su tehnike kretanja koristili i šta ih je sve motivisalo. Vjerovatno da u to doba motivi nijesu bili sportski, već više egzistencijalni, bezbjednosni ili duhovni. Lovci su se penjali za plijenom visoko iznad svojih staništa, pastiri su napasali svoja stada u planinama, a planine su često bile i posljednje utočište plemenima pred naletima jačeg i

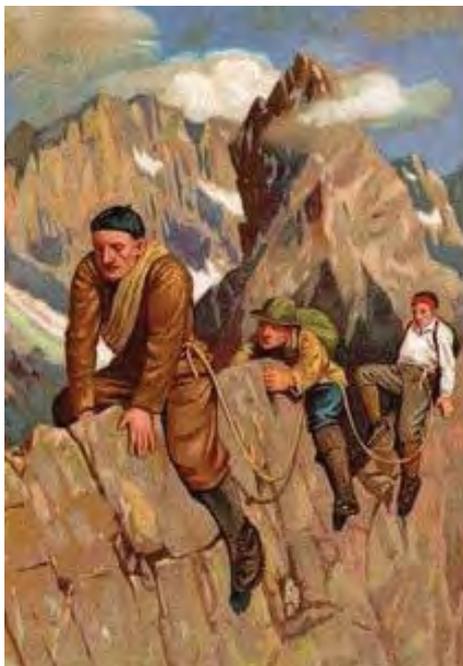

brojnijeg neprijatelja.

Mitovi, legende i sačuvani istorijski izvori nam ukazuju da su ljudi od davnina gledali na planine sa divljenjem i (straho)poštovanjem. Planine zauzimaju ključno mjesto u vjerovanjima gotovo svih starih naroda. Jedni su samim planinama pridavali natprirodne moći i smatrali ih božanstvima, dok su drugi svoje bogove vidjeli na najvišim planinama. Chomolungma (tibetanski naziv Mont Everesta) znači Sveta majka, dok je Manaslu za Nepalce planina duše, takođe Denali na atabaskanskom znači Veličanstveni, dok naziv najvišeg vrha Južne Amerike Akonkagva potiče od domorodačkih riječi Aconca-Hue što znači kameni stražar. Oči starih Grka bile su uprte prema Olimpu gdje bilo smješteno 12 bogova, a vrhovni među njima bio je Zevs. Kad je prkosni Prometej ukrao bogovima vatru i dao je ljudima, Zevs ga je za kaznu okovao na planini Kavkaz gdje mu je orao svakodnevno ključao utrobu, sve dok ga hrabri Herakle nije oslobodio.

Prema Bibliji, nakon 40 dana potopa Noje se sa svojom porodicom i mnogobrojnim životinjama, koje je prethodno ukrao na Arku, zaustavio na planini Ararat. Prema nekim proračunima to se moglo dogoditi 2348. godine prije nove ere. Potrage za Arkom se i danas nastavljaju na Araratu i njegovoj okolini od strane onih koji vjeruju u ovu legendu. Planine su takođe bile najbolje mjesto za susret čovjeka sa Bogom, tako se, opet prema Bibliji, Mojsije popeo na 2285 m

visoku planinu Sinaj i tu od Gospoda primio Deset Božjih zapovijesti, 1491. godine prije nove ere. Sveta planina u Crnoj Gori je Rumija za koju se vezuje kult Svetog Jovana Vladimira. Predstavnici sve tri vjere vjekovima već na Trojičindan iznose njegov krst na vrh ove planine.

Pouzdanost se zna da su planinarske vještine od davnina primjenjivane u ratovima i velikim bitkama. Planinske jedinice su i danas najelitnije u armijama širom svijeta. Najveći osvajač u historiji svijeta Aleksandar Makedonski 334. godine prije nove ere je morao savladati zaleđenu stijenu Sogdijan da bi osvojio Baktrijski grad u centralnoj Aziji. Domišljati vojskovođa je angažovao lokalne Agrijane koji su se uz pomoć metalnih klinova i lanenih užadi popeli uz zaleđenu stujenu, pa kad su ih Baktrijci jednog jutra ugledali iznad svojih glava u strahu su otvorili vrata i predali se. Aleksandar je u ovoj bici primijenio ono što danas zovemo alpinističkom tehnikom. Osvajački ratovi Aleksandra Makedonskog, zbog njegove ljubavi i interesovanja prema prirodi, bili su u isto vrijeme i naučne ekspedicije koje su obogatile geografiju, botaniku i etnografiju mnogim novim činjenicama.

Veliki vojskovođa i strateg Hanibal iz Kartagine, 218. godine p.n.e. izveo je nevjerovatan podvig prešavši sa vojskom preko sniježnog i zaleđenog prevoja u Alpima. Na taj način došao je prestravljenim Rimljanima iza leđa i tada je nastala čuvena rečenica „Hanibal ante portas“! (Hanibal je pred vratima!), koju je izgovorio glasnik pred rimskim senatom. Prema rimskom historičaru Pliniju, Hanibal je poveo u pohod na Rim 38 hiljada pješaka i 8 hiljada konjanika, poveo je čak i slonove. Kad se nakon pet mjeseci našao ispred zaleđenog prevoja u Alpima naredio je da se pale velike vatre a kad se stijene zagriju polivao ih je vinskim sirćetom od čega su se mrvile. Na taj način urezao je cik-cak stazu preko prevoja i bezbjedno ga savladao sa svojom vojskom i slonovima.

Prošli su vijekovi, vremena su se promijenila, ljudi i dalje odlaze u planine, ali sve više iz sportskih i estetskih i zdravstvenih razloga. Tako je nastalo planinarstvo. Prve prave planinarske podvige iz sportskih i estetskih pobuda izveli su renesansni pjesnici Frančesko Petrarka i Dante Aligijeri. Frančesko Petrarka popeo se sa svojim bratom Žerardom 1336. godina, prilikom boravka u Francuskoj, na 1909 m visoki Mount Ventoux i oduševljen vidikom opisao je uspon u pismu svojim poznanicima (Epistole familiares, IV, 1). Bio je to prvi dokumentovani uspon na planinu isključivo radi ličnog zadovoljstva, pa zato taj dan mnogi smatraju rođendanom planinarstva.

Prvi planinar sa balkanskih prostora bio je hrvatski pjesnik Petar Zoranić, koji je dvjesta godina poslije Petrarkinog uspona na Mount Ventoux, 1536.godine opjevao svoj uspon na Dinaru i Velebit u knjizi „Planine“. Zahvaljujući tome Zoranić se smatra tvorcem prve planinarske knjige na svijetu. Prava poplava oduševljenja planinarstvom početkom 16. vijeka inspirisala je i čuvenog Leonarda da Vinčija da izvrši uspon na Apeninske Alpe. Za ovaj period se vezuju i počeci razvoja specijalizovanih tehnika penjanja u Alpima, prvenstveno motivisani lovom na divokoze i skupljanjem kristala.

Tek početkom 18.vijeku Alpi su postali veoma interesantni i za botaničare, geologe i filo-

zofe. Posebno mjesto pripada švajcarskom filozofu i književniku Žan-Žak Ruso-u (Jean-Jacques Rousseau) koji se u svojim djelima zalagao se za povratak prirodi. Vjerovao je da je povratak prirodi istinski put ka sreći, a neki ga smatraju i začetnikom ideje o zaštiti prirode. „Sve knjige sam zatvorio, samo je jedna ostala otvorena - knjiga prirode“ zapisao je Ruso. U to doba Francuski gradić Šamoni je bio posebno privlačan zbog velikih glečera u oblasti Mon Blana.

Za nastanak planinarstva u sportskom smislu posebne zasluge ima ženevski geolog Horace-Bénédict de Saussure. On je posjetio Šamoni 1760. godine da bi proučavao lednike i iste je godine pokušao uspon na Mon Blan. Nakon neuspjelog pokušaja ponudio je nagradu onome ko se prvi popne, ali to se dogodilo tek četvrt vijeka kasnije.

Alpinizam i penjanje

Piše: *Ivan Laković*

„Tata, je li alpinizam ono kad ti ideš da penješ neku stijenu u planini, a baba kuka da ćeš opet da slomiš vrat?“ Djeca su čudo, ona uvijek uhvate suštinu priče. Moj mlađi sin, neopterećen raznoraznim i besmislenim definicijama alpinizma, dobro je uočio tri njegove osnovne kategorije - penjanje, stijenu i planinu. Dobro, nije mnogo promašio ni sa perspektivom lomljenja vrata, ali da ne idemo u detalje.

Najlakše i najuopštenije je reći da alpinizam predstavlja planinarsku aktivnost, tokom koje se savlađuju usponi u stijenama. Te stijene, odnosno, tereni nagiba većeg od 50°, mogu biti suve, obrasle travom ili rastinjem, okovane ledom ili snijegom, duže ili kraće, na manjoj ili većoj nadmorskoj visini, dio nekog vrha, kanjona, odsjeka i tako dalje. Gledano iz alpinističke perspektive, važno je da kroz njih vodi logična linija – smjer, kojom se vrši uspon. Da, taj uspon podrazumijeva penjanje, ne hodanje uz povremeno pomaganje rukama. Vrijeme u kojem su takvi usponi na planinske vrhove smatrani alpinizmom, već je odavno za nama.

Danas je, štaviše, sam termin „penjanje“ dobio mnogo širu upotrebu nego sam termin „alpinizam“. Prema Tirolskoj deklaraciji, zvaničnom dokumentu Međunarodne Penjačke i Planinarske Federacije (UIAA) koji reguliše ovu oblast, ono pokriva različite vidove tradicionalnih i sportskih uspona u suvoj stijeni, ledno penjanje (zaleđeni vodopadi i miksevi), big-wall smjerove, klasični alpinizam i tako dalje. Prema ovoj podjeli, alpinizam predstavlja penjačku disciplinu u kojoj se usponi vrše u stijenama većih visina, sa malo ili bez prethodno postavljenih sigurnosnih instalacija, u uslovima koji podrazumijevaju savlađivanje teškoća i u suvoj stijeni, i u ledu. Kao bonus dolaze još i veća nadmorska visina, potencijalno bivakovanje, dug pristup i silaz i još po nešto. Cilj je bio da se kategorijalno razdvoji alpinistički uspon u, recimo, sjevernoj stijeni Materhorna od uspona u nekoj suncem obasjanoj stijeni iznad mora, makar ona bila

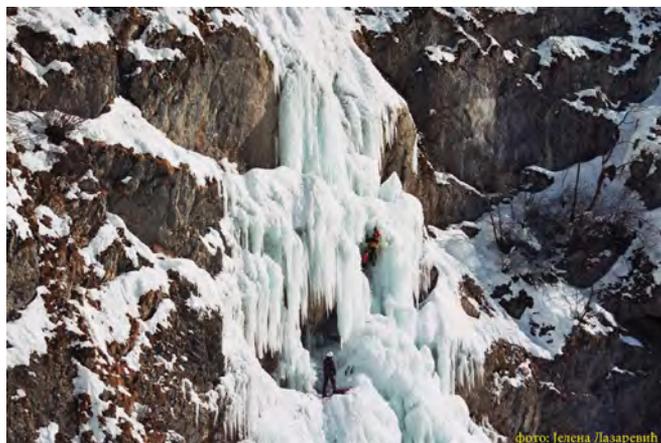

foto: Leneta Lazarević

skoro iste visine. Ne po tehničkoj težini, brzini uspona, primijenjenoj opremi i potrebnoj logistici, već po kompleksnosti terena i konkretnih geo i meteo-uslova u kojima se penjanje izvodi. To ne znači da postoji međusobna hijerarhija šta je među ovim penjačkim kategorijama, samo po sebi, teže ili vrednije, već ova diferencijacija samo pokazuje koliko je današnji penjački svijet odmakao u promišljanju ove aktivnosti i koliko se poddisciplina razvilo i izdefinisalo. Tako da, kad negdje pročitate kako je alpinizam „osvajanje vrhova iznad 2000 mnv.“ ili neki sličan biser, sjetite se mog sina sa početka ove priče. On je, izgleda, bolje kapira.

foto: Ivan Laković

foto: Ivan Laković

U mjesecu proslave desetogodišnjice nezavisnosti, Planinarski savez Crne Gore, zajedno sa planinarskim klubovima, organizuje nekoliko manifestacija praćenih prigodnim programom.

„Prvomajski uranak“, koji se deset godina organizuje na planini Vojnik, ove godine će povodom proslave nezavisnosti, biti uveličan plesnim programom koji će izvesti plesni klub „Sonrisa“ iz Podgorice. Po povratku planinara sa uspona, uz vojnički pasulj, crno vino i Nikšićko pivo, plesaće se valcer i ostali moderni plesovi. Organizatori ovog događaja koji godinama okuplja više stotina planinara i ljubitelja prirode su: Sportsko – rekreativna društva „Montenegro tim“ i „Pivara Trebjesa“ iz Nikšića i Klub vojnih planinara „Kapetan“ iz Podgorice, uz podršku Planinarskog saveza Crne Gore. Ukoliko vremenske pri-

like dozvole, „Prvomajski uranak – 2016“ će biti 07. maja 2016. godine.

Planinarski klub „Kom“ iz Andrijevice, NVO „Natura“ iz Kolašina i srednje mješovite škole iz Kolašina i Andrijevice, povodom proslave nezavisnosti planiraju pošumljavanje Regionalnog parka Komovi.

Planinarski klub „Kapetan Angel“ sa Cetinja, u saradnji sa NP Lovćen i podršku Planinarskog saveza Crne Gore, organizuje V Lovćenski planinarski maraton „Ivanova korita“. Maraton će se održati 21. maja 2016. godine na Ivanovim koritima.

Pohod na Bjelasicu – prolječni susret planinarskih klubova organizuje Planinarski klub „Cmiljača“ iz Bijelog Polja.

V.B.

Ledeni Nevidio

Piše: *Dragutin Vujović Šlagi*

Još daleke 1957. godine pokušavan je prolazak kroz kanjon male Komarnice kojeg su mjestani zvali jos i Neviđ Bog kojeg po legendi ni sam bog iznutra nije video. I dan-danas od strane mještana se njegovo ime izgovara sa strahopoštovanjem.

Prvi ljudi koji su vidjeli taj dio male Komarnice iznutra bili su planinari PSD Javorak iz Nikšica. Njih 11 su se osmjelili i upustili u avanturu koja je trajala dva dana, (31. jul – 1. avgust 1965. god.) u kojoj su prošli 2750m sa minimumom opreme

kroz stijene čije visine su i do 350m a širine na pojedinim mjestima samo 30cm i vodom koja ne prelazi 8 stepeni. Svako karakteristično mjesto u kanjonu dobilo je svoje ime a i sami kanjon ime, NEVIDIO. Još od tada planinari i avanturisti su se pitali kako izgleda Nevidio zimi, nekoliko puta je pokušavan prolazak, ali bezuspješno sve do 1. januara 2016. kad je trojici članova PSD Javorak pošlo za rukom da vide kako izgleda kanjon iznutra u zimskim uslovima.

Dragutin Vujović Šlagi, Marko Blečić i Miloš Blečić su tog 1. janu-

ara osjetili čari kanjona u zimskim uslovima. Iskusni alpinisti su inače i vodiči kroz kanjon, članovi Gorskog službe spasavanja kao i osvajači najviših vrhova na svijetu.

Na samom ulazu u kanjon izmjerena temperatura bila je minus 12 stepeni Celzijusa, visina vode u kanjonu bila je malo viša nego u ljetnjem periodu, prepreka koje je voda nanijela tokom obilnih kiša bilo je mnogo, ali uglavnom najveći problem u kanjonu predstavljao je svaki korak jer je sve bilo bukvalno okovano ledom. Neka mjesta, koja su uža, bila su bukvalno blokirana

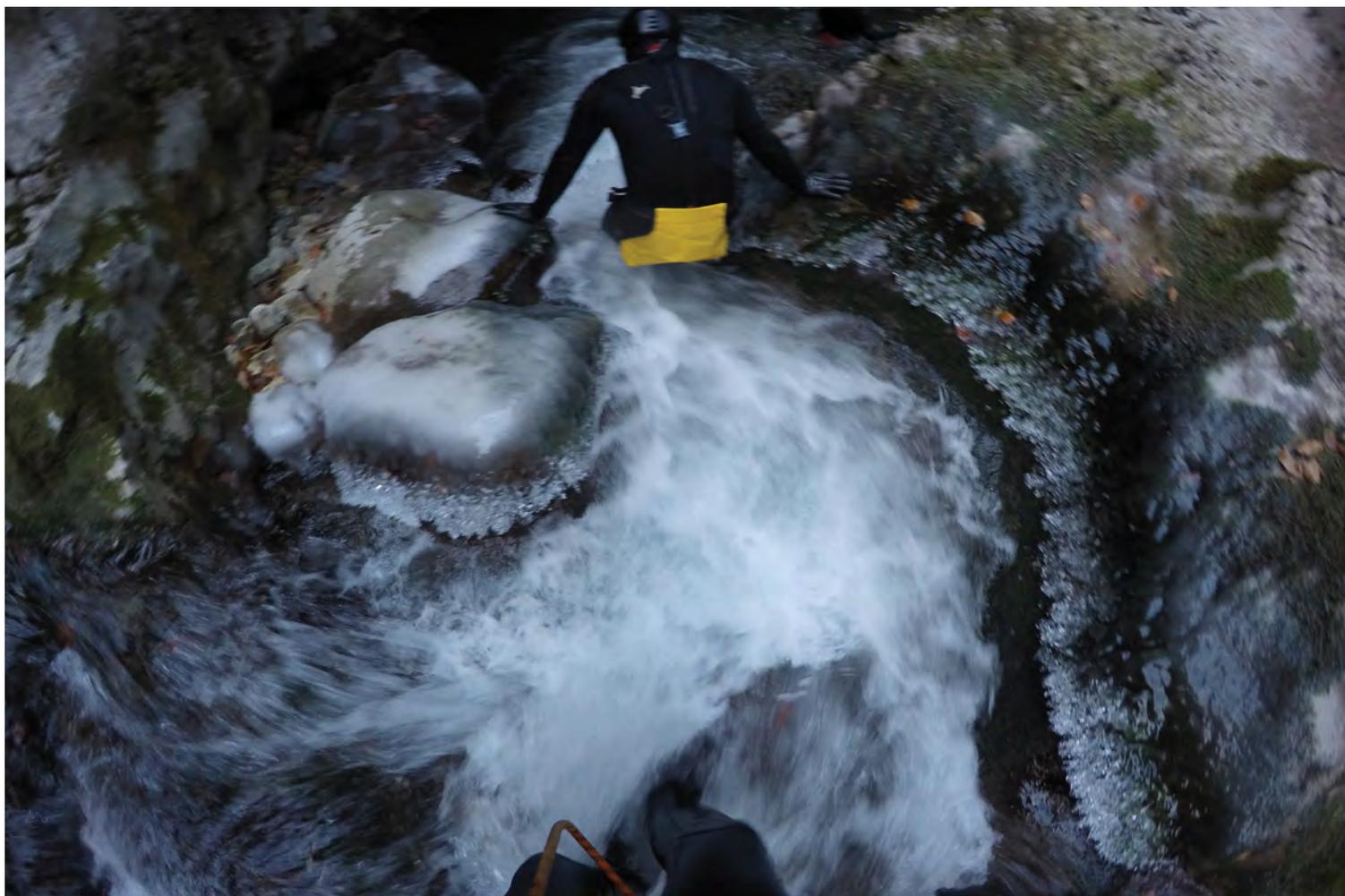
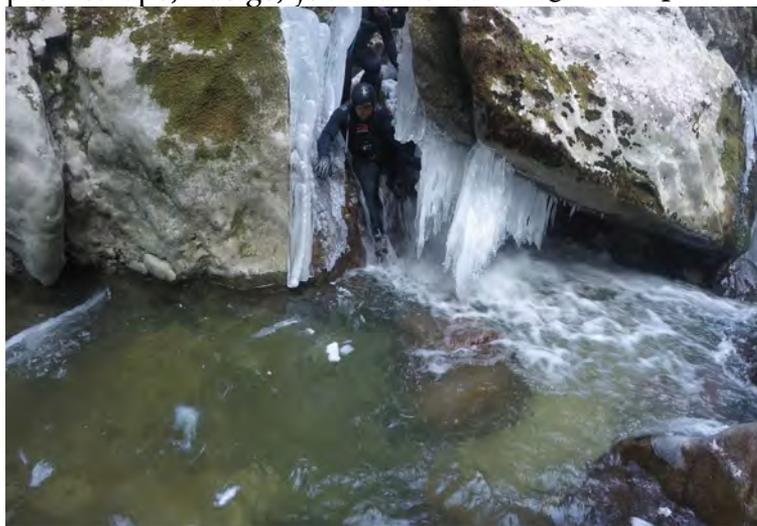

ogromnim ledenim zidovima koja su morala da se probijaju kako bi se nastavilo dalje, tako da čitav kanjon podsjeća na zamrzivac. - Ponijeli smo dupla neopren odijela, poja-seve, neopren rukavice, duple neopren čarape, kacige, jer znamo da

bez kvalitetne opreme u ovim uslovima se ne smije zakucati na vrata Nevidija. U kanjon smo ušli oko 12.30, a izašli posle sat i četrdeset pet minuta izazova. Na izlazu nas je čekao Milovan Mijušković kao logistička podrška i bio je u stanju

pripravnosti jer je dogovor, ako nas nema na izlasku do 15 h da pozove pomoć.

Apelujemo na sve koji rijese da posjete kanjon da to čine samo uz vodiča koji poznaje kanjon .

ZIMSKA AVANTURISTIČKA TRKA

“2nd GRAWE WINTER ADVENTURE RACE-BJELASIČKI MARATON 2016”

Piše: *dr Dragan Bulatović*

U subotu, 27. februara 2016. godine, Kolašin i Bjelasica bili su domaćini jedne, za naše uslove, neobične i interesantne sportsko-turističke manifestacije. U pitanju je bila zimska avanturistička trka “2nd GRAWE Winter Adventure Race-Bjelasički maraton 2016”, u organizaciji Planinarskog kluba “Visokogorci Crne Gore”. Trka se odvijala na stazi dugoj 19 km, sa pet kontrolnih tačaka, a start i cilj je bio na Ski centru “Kolašin 1450”. Takmičari su nastupali u tri discipline u muškoj i ženskoj konkurenciji. Ukupno je bilo 54 učesnika (41 muškarac i 13 žena) iz četiri zemlje (Crna Gora, Srbija, Hrvatska i SAD). Najmasovnije disciplina je bila trka na krpljama sa 36 učesnika (25 muškaraca i 11 žena), na nordijskim skijama je nastupilo 11 učesnika (9 muškaraca i 2 žene), dok su na turno skijama nastupili samo muškarci, njih devet.

U disciplini krplje, kategorija žene pobijedila je

Milka Doderović iz Crne Gore, sa vremenom 5 sati 3 minuta i 43 sekunde. Drugoplasirana je bila Jelena Dujović koja je nastupala za PK “Visokogorci Crne Gore”, dok je treće mjesto zauzela Aleksandra Zečević iz PK “Vjeverica” iz Kotora. U disciplini krplje, kategorija

je, kategorija žene - pobijedila je Jelena Bulatović iz PSK “Trebiljevo”, sa vremenom 4 sata 56 minuta i 15 sekundi, dok je drugoplasirana bila Milena Bulatović iz istog kluba. U disciplini nordijske skije, kategorija muškarci pobijedio je Aco Popović iz PK “Bjelasica” Kolašin, sa vre-

kategorija muškarci - pobijedio je Nenad Mitrović iz Srbije, sa vremenom 3 sata 38 minuta i 4 sekunde. Drugoplasirani je bio Željko Pejović iz PK “Highlander” iz Kolašina, dok je treće mjesto zauzeo Dušan Bazić iz Srbije. Nije bilo učesnica na turno skijama u ženskoj kategoriji.

muškarci pobijedio je Ratko Vlahović PK “Bjelasica” Kolašin, sa vremenom 4 sata 8 minuta i 35 sekundi. Drugoplasirani je bio Igor Tapušević, dok je treće mjesto zauzeo Ivan Femić iz PK “Visokogorci Crne Gore”.

U disciplini nordijske ski-

menom 3 sata 36 minuta i 4 sekunde, što je bilo i ukupno najbolje vrijeme na trci. Drugoplasirani je bio Janko Šćepanović iz PK “Bjelasica”, dok je treće mjesto zauzeo Darko Medenica, takođe iz iz PK “Bjelasica”.

U disciplini turno skije,

Organizator je obezbijedio bogat nagradni fond: pehare i robne nagrade za pobjednike u svim disciplinama, medalje za prva tri mjesta i diplome za sve učesnike manifestacije. Nagrade su dodijeljene na svečanoj ceremoniji koja je održana

u restoranu "Planinar" u Kolašinu. Ceremoniji su prisustvovali ugledni gosti iz javnog i društvenog života, a među njima predsjednica Opštine Kolašin g-đa Željka Vuksanović, predsjednik Planinarskog saveza mr Darko Brajušković, kao i predsjednik Udruženja boraca NOR-a i bivši predsjednik Planinarskog saveza gos-

podin Gojko Vlahović.

Sa zadovoljstvom možemo konstatovati da je cilj manifestacije u potpunosti ostvaren, a on se prije svega odnosi na promociju i afirmaciji sportskog duha i kulture, popularizaciju zimskih ekstremnih sportova, kao i proširivanje i obogaćivanje zimske turističke ponude.

Učesnici trke su doživjeli nezaboravnu avanturu na sniježnim prostranstvima Bjelasice, jedne od najljepših crnogorskih planina, a povremena magla i mećava trci su davali posebnu draž.

Planinarski klub "Visokogorci Crne Gore" zajedno sa sponzorima i prijateljima dijeli zajedničku

viziju i ima za cilj da u narednim godinama trku izdigne na još viši nivo, kako u pogledu masovnosti tako i u rezultat-skom smislu. Vjerujemo da će "GRAWE Winter Adventure Race-Bjelasički marathon" u narednom periodu prerasti u jednu od najznačajnijih sportskih i turističkih manifestacija u regionu.

Manifestaciju su podržali: Grawe osiguranje, Turistička organizacija Kolašin, Planinarski savez Crne Gore, Ski centar "Kolašin 1450", Turistička agencija Explorer, Društvo prijatelja Kolašina, Crveni krst Kolašin, Turistička agencija "Ekoturs", Planinarski klub "Bjelasica", Apartmani Mirović, Apartmani LUX, Vila "Drijenak", Privatni smještaj Rakočević, Privatni smještaj Džudović i Dizajn studio "Radna soba".

REGIONALNI PARK „PIVA”-ZAŠTIĆENO PODRUČJE

OD NEPROCJENJIVE VRIJEDNOSTI I ZNAČAJA

Piše: *Mr Veselin Luburić*

Novoustanovljeni RP „Piva” uglavnom je vezan za planinske masive Maglića, Bioča i Volujaka. Ovaj park geografski pripada sjeverozapadnoj Crnoj Gori i jugoistočnim Dinaridima i predstavlja u pogledu fizičko-geografskih karakteristika geodiverziteta, geonasljeđa i biodiverziteta njihov veoma zanimljiv i kompleksan dio.

Prostor RP „Piva” odlikuje dominantna pojava vertikalne raščlanjenosti od 60 do 100m/ha. U pogledu nagiba terena dominiraju površine sa veoma velikim nagibima i raščlanjenosti terena. Raznovrsnost geografske sredine (geodiverzitet) označava raznovrsnost predjela i regionalnost geografskog prostora.

Na prostoru parka dominiraju planinski masivi Bioča, Maglića i Volujaka. Volujak predstavlja visoku i prostranu planinsku oblast, smještenu u sjeverozapadnom dijelu Crne Gore u samom graničnom pojasu prema Bosni i Hercegovini. Ograničen je dubokim dolinama Vrbnice, Drine i Sutjeske. Najviši vrhovi na ovoj planini su: Vlasulja (2337mnm), Studenac (2386mnm), dok se na Bioču nalazi najviši vrh Veliki Vitao (2396mnm), što je i navisočiji vrh ovog planinskog masiva (B.Radojičić, 2008).

Ono što predstavlja najimpozantniji dio ovog planinskog masiva je prostrana uvala Vrdeni dolovi, na kojem se nalazi čuveno jezero glacijalnog porijekla (Trnovačko). Pored nje, na ovom prostoru posebnu prirodnu, ali i potencijalno turističku atrakciju predstavljaju lednička jezera: Malo i Veliko Stabanjsko jezero.

Ono što je posebno značajno, jeste činjenica da prostoru parka pripada i dio kanjonske doline Tare. Može se slobodno konstatovati da se radi o najimpozantnijem dijelu kanjona, ove po dubini svoje kanjonske doline druge rijeke na svijetu. Dio kanjona Tare proteže se od Bijelog Bri-

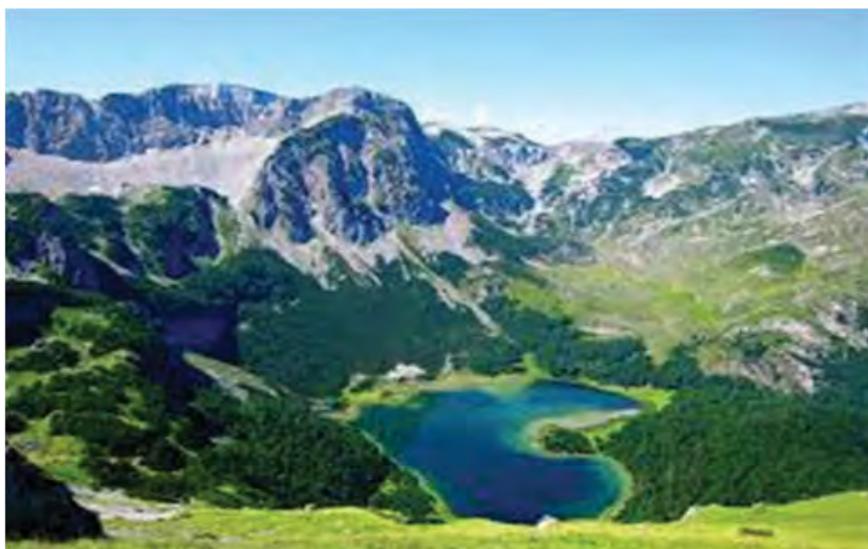
jega (Brštanovice) do Ščepan polja. Upravo na tom pravcu odvija se najfrekventniji obim raftinga i splavarenja, jednog od najekskluzivnijih turističkih ponuda u sjevernom dijelu Crne Gore. Na tom potezu ljubitelji raftinga i splavarenja mogu doživjeti nevjerovatan adrenalin i naići na niz velikih bukova i slapova (Bailovića sige), što rijeku Taru, u širem kontekstu, čini posebno prepoznatljivom turističkom destinacijom.

Pored Tare na prostoru parka nalaze se usječene doline Suvodola i Sušice, kao i Mratinjske rijeke, koje predstavljaju fosilne predledničke doline i nekadašnji valovi veoma dugačkih i visokih lednika. Prije lednika ovim dolinama su tekli normalni tokovi sa dosta vode, pa su usječene duboke doline strmih strana.

Na Vučevu, takođe, ima niz uzvišanja koji čine topografsko razvođe između Pive, Drine, Sutjeske i Mratinjske rijeke.

Sa regionalnog aspekta, posebnu vrijednost ovog prostora (RP „Piva”) čini njegova fizičko-geografska povezanost sa NP Durmitor (opšte poznata činjenica da ovaj Nacionalni park sa rijekom Tarom uživa dvojaku zaštitu: međunarodnu i nacionalni-MAB i UNESCO) sa crnogorske

strane i NP Sutjeska u BiH (Republika Srpska), što ga čini posebno interesantnim sa regionalnog, ali i međunarodnog stanovišta. Prostor RP „Piva”, i pored ranijih sporadičnih naučnih istraživanja, nije dovoljno, niti u cjelosti istražen, pa se sa sigurnošću može konstatovati da ovaj prostor integralno sa masivom Durmotora predstavlja svojevrsan poligon za sadašnja i buduća naučna istraživanja različitih struka i profila. Planskim i osmišljenim konceptom razvoja ovaj prostor može u predvidljivoj budućnosti postati moderator oblikovanja razvoja Pivskoga kraja i predstavljati poznatu turističku destinaciju, čiji će razvoj biti baziran na prirodi i u skladu sa osnovnim principima i postulatima održivog razvoja.

Održana 13. manifestacija

“NOĆ PUNOG MJESECA”

Proteklog vikenda Subra (1679 m) je bila centar dešavanja u programu “Podigni glavu, otrij Orjen”, gdje je u nedjelju, pred izlazak sunca, izašao rekordan broj od 68 planinara (od kojih 19 žena), članova 10 klubova iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Rusije.

Planinarski dom „Za Vratlom“ (1160 m) bio je pun učesnika koji su došli i iz udaljenijih krajeva da tradicionalno, na planinarskoj večeri uz druženje i zabavu, učestvuju na manifestaciji.

Drugog dana, uprkos nestabilnom vremenu, izvedeno je nekoliko uspona na dostupnije vrhove, dok je kulminaciju predstavljao sam noćni uspon. Zbog prirode događaja, organizator PK „Subra“ preduzeo je sve mjere sigurnosti, kako bi sve proteklo u najboljem redu.

Opasnija mjesta su identifikovana, a u dvije akcije su i dodatno obezbijedena.

Predvođena iskusnim vodičima iz „Subre“, u 3:45 kolona je krenula iz doma, formirajući dugački svijetleći trag po Orjenu, a 2 sata kasnije stigla je na odredište.

Dan prije uspona izgledalo je da će to biti prva „Noć punog mjeseca“ bez snijega, ali se Orjen u subotu popodne, uz grmljavinu i snijeg (rijetka kombinacija dvije meteo-pojave), ipak zabijelio, stvorivši prepoznatljivu atmosferu. Pet centimetara svježeg snijega uz pun mjesec, ali i čeonne lampe, učinili su pejzaž vidljivim, ali ujedno i nestvarnim, bajkovitim. U završnom grebenskom dijelu uspona, rumenilo zore nadoknadilo je zalazeći mjesec i učesnici su zahvaljujući majci prirodi i trudu organizatora imali događaj za pamćenje.

Zanimljiv neplanirani trenutak je bio i susret sa jarcem koji već nekoliko godina predstavlja lokalnu atrakciju. Naime, već 6 godi-

na ovaj, po porijeklu pitomi primjerak, luta Orjenom, a u zadnje vrijeme se skrasio baš na kamenitoj Subri, koja mu očito najviše odgovara. Kloni se ljudi, ali na planinare se već navikao, pa im često pozira.

Noćni uspon „Noć punog mjeseca“ ima 13-ogodišnju istoriju i uz Orjenski maraton spada u tradicionalne manifestacije u organizaciji PK „Subra“. Tokom godina bilo je broj učesnika, destinacija, pa čak i polazište su varirali, ali Subra se ipak ustalila kao najčešće odabrano odredište. Gotovo uvijek, na vrhu bi grupu čekao i objekat iskopan u snijegu, osmišljen kao zaklon za okrupljenje i presvlačanje. Ovoga puta nije bilo dovoljno snijega za taj luksuz, ali je namjesto bivaka u snijegu podignut šator koji je poslužio kao priručna kabina za presvlačanje.

Brojnost grupe je uslovio izlazak učesnika na vrh od pola sata razlike od čela do začelja, ali na kraju su se svi okupili na Subri, vrhu po kojem je domaći planinarski klub dobio ime pri osnivanju, davne 1932. godine. Ovom prilikom, na vrhu su se našli članovi planinarskih klubova iz Crne Gore: „Subra“ Herceg Novi, „Vjeverica“ Kotor, „Komovi, Visokogorci, Oblun i Gorica“ Podgorica, „Ahmica“ i „Jelenčica“ Rožaje, „Sinjajevina“ Mojkovac, planinarskih društava Sv. Ilija Baška voda (HR), „Grabovica“ Ploče (HR), „Vučji zub“ Trebinje (BiH), „Volujak“ Gacko (BiH), „Sandžak“ Novi Pazar (SRB), kao i planinari iz Zenice (BIH). Među gostima bio je i Blagota Marković, predsjednik PSRS. Dočekan je izlazak sunca, napravljene stotine fotografija, zalepršale su se brojne klubske zastave, a zajednička poruka učesnika je bila: - vidimo se i iduće godine!

Tradicionalni uspon na planinu Prekornicu

Piše: Nebojša Kalezić

Tradicionalni, sada već osmi uspon na Prekornicu po maršuti Danilovgrad-Studeno-Danilovgrad, održan je od petka do nedjelje 12-14. februara. Ujutro nas je dočekala jaka kiša koja je padala sve do poslepodne tako da je planinarenje bilo veoma otežano. Za neke od pristiglih i nije bilo nekog većeg planinarenja. Ekipa koja je došla iz Srbije odlučila je da obiđe Manastir Ostrog i Danilovgrad. Kada se počelo vedriti, jedna grupa planinara pošla je u šetnju prema Pear dolu na vidikovcu iznad Vukotice.

Po povratku u dom primijetili smo da su počele da dolaze i ostale grupe najavljenih planinara. Pasulj nije

izostao a imali smo i gulaš na poklon od starog člana, jednog od pionira ovog kluba. Mora se pomenuti i poklon ekipe SRD Pivara Nikšić u velikoj količini piva, mesa i kolača za ovaj skup. Kasnije, početkom noći došao je i muzičar koji je upotpunio zabavu do ranih jutarnjih sati. Nedelja nas je opet dočekala sa obilnom kišom tako da se opet planinarenje moralo otkazati a gosti se počeli pakovati za povrtak.

Kada smo čitavom domu vratili stari izgled i doveli ga u stanje da može da primi i druge grupe planinara, mogli smo i mi da pođemo kućama.

Iako je izostalo planinarenje na nekom od vrhova Prekornice, dobrog druženja sigurno nije falilo.

ODRŽAN PETI "SINJAVINSKI MARATON"

Piše: *Marjana Milošević*

Put dug 50 km od Kolašina (Gornje Lipovo) do Žabljaka prešao je 31 učesnik, od čega 21 na skijama i 10 na sankama. Učešće su uzeli i skijaši iz drugih gradova Crne Gore.

Direktorica TO Kolašin Sladjana Kršikapa je kazala da posebno zadovoljstvo predstavlja činjenica da je ove godine učestvovalo desetak mladih ljudi koji su značajno osvježili ovu manifestaciju i svojim primjerom pokazali da za budućnost Sinjavinskog maratona i ostalih manifestacija u Kolasinu ne moramo da brinemo. Uspostavljena je dobra saradnja sa TO Žabljak sa ambicijom da u budućnosti učesće u organizaciji ove i nekih novih

manifestacija uzmu i TO iz ostalih gradova koji gravitiraju na ovoj prelijepoj planini.

Da bi ovoj prilici dali jedan novi kvalitet uzete su GPS koordinate koje će služiti da ova staza bude dobro obilježena a na osnovu njih će biti izradjena Android aplikacija za mobilne telefone za šta će se pobrinuti NVO Natura, kazao je Mikan Medenica.

Djoko Djinović iz PK "Bjelasica" kaže da već pet godina učestvuje na ovom maratonu. "Ovo je veoma značajno iskustvo i predstavlja dobar način da promovišemo naš grad, nordijsko skijanje i ostvarujemo saradnju sa drugim gradovima."

Jedan od organizatora bio je i Crveni krst Kolašin. Predstavnik ove

organizacije Milan Marković je istakao da je OO CK Kolasin sa velikim zadovoljstvom i ove godine je dala svoj doprinos u organizovanju, sada već čuvenog, maratona preko Sinjavine- "Sinjavina 2016".

"Divno je biti dio uigranog tima koji se nalazi usred pustinje kakva je Sinjavina i tamo pruža podršku hrabrim ljubiteljima prirode i nordijskog skijanja. Naša organizacija je dio ove ekipe od prvog maratona i sa velikom željom radujemo se sledećem. Nešto što nas posebno raduje jeste sve veća popularizacija ove manifestacije i učesće mladih ljudi", kazao je on.

Direktorica TO Žabljak Vanja Krgović Šarović ističe da je ova manifestacija veliki izazov za TO i lokalnu zajednicu Opštine Žabljak. "Saradnja i uvezivanje turističkih ponuda opština sa sjevera Crne Gore je idealna prilika da se proširi turistička ponuda i produži turistička sezona. Ovo je prvi korak u saradnji sa opštinom Kolašin i vjerujem da nam zajedničke aktivnosti tek predstoje."

Peti "Sinjavinski maraton" su organizovali TO Kolašin, NVO Natura, OO Crveni krst Kolašin, Planinarskog kluba Bjelasica i Planinarsko-skijaškog kluba Trebaljevo a podržali Opština Kolašin, Društvo prijatelja Kolašina, TA "Vila Jelka", hotel "Lipka", Dom zdravlja Kolašin, Cetmar Kujovic i fabrika vode "Aqua Bianca".

ZAVJET ČUTANJA

Piše Boban Obradović

Bjelopoljski speleolozi otkrili novu pećinu a njenu lokaciju i dalje drže u tajnosti, kako bi svoje otkriće zaštitili od devastacije. U skladu s tim je i neobično ime koje su joj dali – Zavjet ćutanja.

Po bogatstvu ukrasa i nakita novo-otkrivenu pećinu već porede sa najpoznatijom u Crnoj Gori Đalovića pećinom, kod Bijelog Polja. Nakon tri godine tajnog istraživanja, bjelopoljski speleolozi konačno mogu da se pohvale i da je njihovo otkriće zaista i veliko i značajno. Za učesnika istraživanja, speleologa Željka Madžgalja, jednog od najpriznatijih u toj oblasti u Crnoj Gori, nesumnjivo je da se radi o izvanrednom potencijalu što se tiče speleologije. On naglašava da je pećina nacrtana i premjerena u

dužini od 1600 metara a prošlo se je još oko 400-500 metara, što praktično znači da u pećini postoji više od dva kilometra pećinskih kanala.

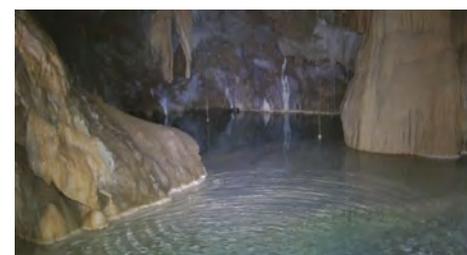
Otkriće krase bogatstvo pećinskog nakita. Željko Madžgalj ističe da postoje svi pećinski sedimenti koji su opisani: stalaktiti, salagniti, salivi i imaju neki specifični kao što su pećinski kristali, veoma krupni, zatim veoma dugi tanki stalaktiti koji speleolozi zovu makaroni. Ovi su čak i tri do četiri metra dužine a debljine su manje nego prst.

Ipak, iako je udaljena tridesetak kilometara od Bijelog Polja lokaciju ove

pećine speleolozi još drže u tajnosti. Na to ih obavezuje i zavjet ćutanja kako su i nazvali svoje otkriće. Umjesto promocije svoga rada, speleolozi ćutanjem žele da zaštite pećinu od devastacije. Madžgalj posebno naglašava da je sve netaknuto i da se plaše da bi i neki speleolozi koji nijesu odgovorni, a posebno laici koji bi pokušali da uđu u tu pećinu,

načinili neponovljivu štetu za njenu unutrašnjost. Oko 300.000 godina može da se slomi neoprežnošću ili namjerom jer se ne razumije vrijednost toga u pećini. Kad se nešto iznese iz pećine, to nema nikakvu vrijednost a šteta je napravljena. S obzirom na to bogato iskustvo, stečeno na lokalitetima širom naše države, Željku Madžgalju treba vjerovati. Za one koji žele da se upuste u slična istraživanja, savjetuje da se spuštaju preko jednostrukih užeta i da se tako i vraćaju. Potrebna je i fizička i psihička snaga za takva istraživanja, ali veoma mali broj nesreća se dešava u speleologiji upravo zbog usvojenih znanja i vještina. Znanje i dobra oprema preduslov

je da se što manje nezgoda dešava prilikom istraživanja. Međutim, to je toliko nepredvidljivo, da i malo poskliznuće u pećini može da dovede do nekog loma i da stvori probleme čitavom istraživanju.

A istraživanje pećine "Zavjet ćutanja" tek predstoji. Iako dio njene unutrašnjosti za sada zna samo desetak ljudi, ovo otkriće uvršteno je u bazu podataka u kojoj je još 130 speleoloških objekata. Tajna pećine, obećava Madžgalj, biće otkrivena na ljeto kada će uz podršku Fondacije Petrović Njegoš biti predstavljen kratki film o novoj pećini.

Foto: Mirsad Bačić i Kataržina Leščinska

REGIONALNI KATASTAR

Piše: *Željko Madžgalj*

U sklopu projekta izrade Katastra speleoloških lokaliteta za opštine Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac i Petnjica, koji je podržala Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu Komove i Prokletije, locirano je 328 pećina. Na istraživanom području opisano je ukupno oko 45 kilometara podzemnih kanala, a ukupna dubina svih istraženih pećina je 7725 metara. Na području opštine Berane opisano je 90 speleoloških lokaliteta, 24 na području opštine Petnjica, 64 na području opštine Kolašin, 36 na području opštine Mojkovac i 114 na području opštine Bijelo Polje. Na području istraživanog regiona nalazi se najdublja jama u Crnoj Gori na području Maganika, opština Kolašin i najduža pećina u Crnoj Gori - Pećina nad Vražjim firovima 17,5 km, koja se nalazi u opštini Bijelo Polje a u istraživanom regionu je osam pećina dužih od 1000 m. Tri pećine duže od 1000 m se nalaze na području opštine Bijelo Polje, jedna na području opštine Berane, jedna na području Mojkovca i tri u opštini Kolašin.

ZANIMLJIVOSTI CRNOGORSKOG KRŠA:

- Najdužu zabilježenu istoriju istraživanja ima Lipska pećina kod Cetinja koju je početkom XIX vijeka istraživao Englez Lajard, a među istraživačima ove pećine pominju se i Njogoš, Pavle Rovinski i mnogi drugi istraživači. Lipska pećina je danas jedina uređena turistička pećina u Crnoj Gori.

- Jama Duboki do u blizini Njeguša 1916. godine istražena je do dubine od 340 metara i u to vrijeme je bila najdublja jama na svijetu.

- Trenutno je u Nacionalnom speleološkom katastru Crne Gore evidentirano oko 1600 pećina i jama. Broj neistraženih pećina je mnogostruko veći.

- Najdublja jama u Crnoj Gori je Željezna jama koja se nalazi na Maganiku i duboka je 1171 m. To Crnu Goru svrstava među 20 zemalja svijeta koje imaju jamu dublju od kilometra. Na drugom mjestu na-

jdubljih objekata je Jama na Vjetrenim brdima koja se nalazi na Durmitoru a njena dubina je 775 metara.

- Najduža pećina je Pećina nad Vražjim firovima (Đalovića pećina) koja je duga oko 18 kilometara i koja se nalazi u opštini Bijelo Polje. Na drugom mjestu najdužih pećina je Njogoš pećina na Njegušima, opština Cetinje, a duga je oko 6100 metara.

- Najdublja vertikalna se nalazi u Jami na Treštenom vrhu i duboka je 429 m. Ovaj prirodni bezdan se nalazi na dvanaestom mjestu svjetske liste najdubljih vertikalna.

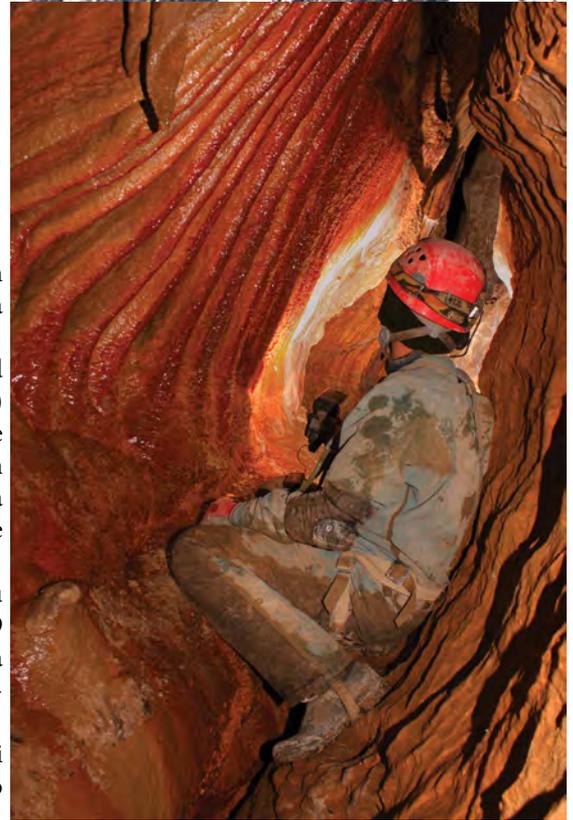
- Najduži sifon (potpljeni pećinski kanal) nalazi se u pećini Juriško vrelo u Bijelom Polju i dug je oko 450 m, jos uvijek nije preronjen.

- Orahovička Ljuta u blizini Risna ima najdublji sifon a speleronioci su se spustili do dubine od 133 m.

- Dugo jezero u Đalovića pećini je dugo 220 m.

- Najviši stalagmit koji se zove Monolit nalazi se u Đalovića pećini i visok je 18 m. dostiže visinu šestospratnice.

- Najveća dvorana nalazi se u Đalovića pećini a dimenzije su joj fudbalskog igrališta.

Deset najdubljih

Željezna jama (Iron deep) - Maganik
1171 m

Jama na Vjetrenim brdima - Durmitor
775 m

Kozja rupa - Orjen
654 m

Jama na Treštenom vrhu - Maganik
622 m

Jama u Malom Lomnom dolu - Durmitor
605 m

Fliš - Durmitor
582 m

Jama Górnica - Prokletije
516 m

Duboki do - Lovcen
506 m

M73 - Maganik
473 m

Jamski sistem u Obručinama - Durmitor
464 m

PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE UGOSTIO DELEGACIJU TURSKE FEDERACIJE

Članovi turske planinarske federacije boravili su u posjeti PSCG.

Tom prilikom turski planinari su obišli više planinarskih atraktivnih mjesta u Crnoj Gori i to: dio kanjona i vodopad rijeke Cijevne a zatim i kanjon rijeke Morače dio Nacionalnog parka "Durmitor", ulaz u kanjon Nevidio, stari grad Kotor i Budvu, razmijenili iskustva sa alpinistima Milanom Radovićem i Dragom Vujovićem i družili se sa g. Hafizom Muratovićem.

U Kolašinu im je dobrodošlicu poželio predsjednik PSCG, mr Darko Brajušković koji im je, između ostalog, predstavio ski-centar Kolašin i iskazao zadovoljstvo zbog posjete i mogućnosti saradnje PSCG i TDF koji su članovi Balkanske planinarske unije (BMU).

Gosti iz Turske učestvovali su na tradicionalnom memorijalnom usponu na planinu Hajlu u organizaciji PSK "Hajla" na čelu sa predsjednikom kluba Fevzijom Fekom Kurtagićem.

Obišli su muzeje u Rožaju i Plavu gdje ih je srdačno primio predsjednik opštine Plav Orhan Šahmanović zajedno sa direktorom kulturnog centra Alijom Redžematovićem.

U Gusinju ih je dočekaio direktor Nacionalnog parka "Prokletije", Enes Drešković, gdje su obišli Oko Skakavice, vodopad rijeke Grlje i Alipašine izvore.

Posjetili su i opštinu Mojkovac gdje su u organizaciji predsjednika Dejana

Delegaciju turske planinarske federacije predstavljali su Yusuf Biltekin, asistent predsjednika Turske planinarske federacije, g. Korkut Güven, član upravnog odbora TDF i predsjednik Planinarskog kluba "Budak", Halit Çelik, Erdal Altıntaş, Ayşe Arabacı, İlke Kurtul Kılıç, članovi Planinarskog kluba "Budak" iz opštine Bursa.

Medojevića bili primljeni od strane predsjednika Skupštine opštine Slavenka Blaževića i direktorice Turisticke organizacije Magdalene Mrdović.

Članovi turske delegacije su veoma zadovoljni gostoprimstvom i prirodnim ljepotama Crne Gore i odmah su razmatrali mogućnost posjete našoj zemlji u ljetnjem periodu godine.

U ime TDF-a i Planinarskog kluba "Budak" Yusuf Biltekin, asistent predsjednika Turske planinarske federacije se zahvalio na pozivu i gostoprimstvu, a takođe, za učešće na usponu na planinu Hajlu i sve vrijeme koje su proveli obilazeći lijepa mjesta Crne Gore. - U

ime TDF i Kluba "Budak" želim reći da ste uvek dobrodošli da budete naši gosti. Mnogo zahvaljujemo gospođici Ivanović koja je sve vreme bila sa nama. Zahvaljujemo se i njenim prijateljima koji su nas ugostili i Planinarskom savezu Crne Gore za sve što ste nam pružili. Na kraju, moram istaći da imate mnogo lepu zemlju i planine - istakao je.

Tatjana Ivanović

Pirineji ANETO 3.404m

Piše: Duško Mrdak

U prijestonicu Katalonije sletjeli smo oko 14:30. Uspjeli smo da na ogromnom aerodromu El Prat pronađemo kombi rent-a-car agencije koji nas je odvezao do njihovog ofisa, gdje nas je čekao unaprijed rezervisan automobil. Cijena rent-a-cara je 228,00€ za 8 dana. Međutim, kad smo došli do agencije koja iznajmljuje kola, centauro.net, pitali su nas da li ćemo puno osiguranje za kola ili ne, koje inače košta 18,00€ po danu. Ako imate kreditnu karticu za ostavljanje depozita, blokirate vam veći iznos - oko 1.000,00€ i ne morate platiti ovo osiguranje, ali ako imate debitnu karticu, kao mi, plaćate dodatnih 18,00€x8 dana - 144,00€ i pun rezervoar goriva, 111,00€ (nema šanse da stane više od 70,00€). U slučaju da vratite pun rezervoar, refundira vam se 111,00€ manje 25,00€, iz ko zna kojeg razloga. Tako da nas je rentanje zaista komfornog i novog vozila (11.000km prešlo) koštalo 228,00+144,00+40tak eura = oko 400,00€ za 8 dana. I konačno, može biti da je bilo već 17:00, odlazimo u pokrajinu Aragon, varoš Benask, u čijoj relativnoj blizini se nalazi planinarski dom Refugio Renclusa, iz kojeg smo planirali uspon na Aneto. Vožnja - sve u svemu blizu 300km za nekih tri sata.

Prolazimo Benask i nastavljamo još oko 20 minuta do mjesta Ljano Hospidal, divljinu u kojoj se nalazi jedan hotel, parking i rampa, posle koje je zabranjen dalji pristup automobilom (vjerovatno je razlog zaštita životne sredine i očuvanje vrsta). Odatle, po cijeni od oko 2,5€ po osobi, redovno saobraća autobus do doline Bisurta na 1.920 metara nadmorske visine, gdje se nalazi jedna koliba sa prodavnicom i nadstrešnicom, klupama i stolovima za predah.

Bisurta

Iz Bisurte počinje uspon pješke do planinarskog doma, laganom cik-cak markiranom stazom, koji traje oko 45 minuta. Mrak nas hvata u toku hoda i sa čeonim lampama petnaestak minuta prije 22:00 stižemo u Refugio Del Renclusa (2.180mm).

Odmah po prelasku praga kapiramo da Renclusa i nije tako opušteno mjesto (ili smo mi previše opušteni, ko zna). U predsoblju predsoblja obavezno je skidanje gojzerica i odlaganje u metalne ormare. Osoblje zna četiri - pet riječi engleskog jezika, dovoljno da nam pokaže u kojem nam je pravcu soba. I da potvrdi naše informacije o tome da će sutra biti kiša, i uspon zbog toga nemoguć.

Nije važno, prekosjutra opet sunce, odlučujemo da ostanemo još jednu noć u domu. Al' ne može, sve rezervisano, objašnjava nam nekako momak

sa recepcije, i okrenu „svoga posla“. Nekako bi se ljudi, u tim vremenskim neprilikama, potrudili da ti nađu mjesto (pa neka je za pare i u vlastitoj vreći za spavanje), ili bi barem odglumili kako im je žao. Inače, rezervacija dva dana za redom nije moguća, osim fiksnim telefonom.

U blagom stresu razmišljamo šta nam je činjeti sutra, a poneko se dohvati i sendviča. Nije minulo ni par minuta, otkuca tačno 22:00, a momci iz osoblja prodoše, ugasiše nam svjetla, ostaviše mrak u hodniku i odoše negdje na sprat. Ova strogoća vjerovatno potiče od neophodnosti discipline pred uspon na zahtjevan vrh. Cijena prenoćišta u svim Aragonskim domovima je 16,70€. Večera je 15,00€ (koju nismo mogli dobiti sve i da smo povadili novce), a doručak 7,00€. Alberguesyrefugiosdearagon.com - može se rezervisati on-line osim, za dane vikenda

Šta nam preostaje - odvikosmo se do spavaone, one planinarske sa krevetima na sprat i na sedmo nebo. Sva četvorica ujutru smo se pohvalili da smo imali izuzetno dobar san.

Refugio Del Renclusa

U OČEKIVANJU USPONA

Nakon buđenja pješke dolje do Bisurte, gdje smo se nakon više od 24 sata pošteno najeli pod onom nadstrešnicom. Autobusom do parkinga u Hospidalu, gdje smo ostavili kola, tu se presvlačimo i nastavljamo prema Bensaku, da potražimo neko prenoćište, odakle bi sutra ponovili rutu: auto-autobus-pješke do planinarskog doma i nastavak prema vrhu, sve u jednom danu.

Potpuno slučajno, na pola puta do grada, nalazimo pristojan hostel, Hostal Parque Natural (ima ga na booking.com) sa udobnim sobama, dva kupatila, prijatnim šumsko-planinskim ambijentom i ljubaznim osobljem, koje nam obećava spreman doručak sutra u 4:00 ujutro, prije odlaska na planinu. Prenoćište u četvorokrevetnoj sobi košta 88,00€. Nakon kraćeg odmora i užine spuštamo se u Benask.

Varoš uskih uličica sa nabijenim zgradama od kamena izgleda bajkovito na septembarskoj kiši i magli. Oko prastarog jezgra, na rječici nad kojom se nadvija luk mosta, širi se niz sivih zgrada

u kojima su butici, prodavnice, hoteli i kafane. Po oblikovanju kamena i fugovanju vidi se da su novije izgradnje, ali opet lijepo uklopljene u planinsko okruženje i po istorijskom modelu. Varoš uskih uličica sa nabijenim zgradama od kamena izgleda bajkovito na septembarskoj kiši i magli. Oko prastarog jezgra, na rječici nad kojom se nadvija luk mosta, širi se niz sivih zgrada u kojima su butici, prodavnice, hoteli i kafane. Po oblikovanju kamena i fugovanju vidi se da su novije izgradnje, ali opet lijepo uklopljene u planinsko okruženje i po istorijskom modelu.

Benask

ANETO

Oko 5:20 eto nas u Bisurte odakle počinjemo uspon. Mali praznik za oči je minimum pedeset čeonih lampi koje vam svite naprijed i pozadi u zori koja još nije dočekala dan.

5:30 - 6:30

Uspion do planinarskog doma, gdje smo kratko predahnuli, popili vode i snimili kuda idu Španci, kako bi ih pratili do početka staze.

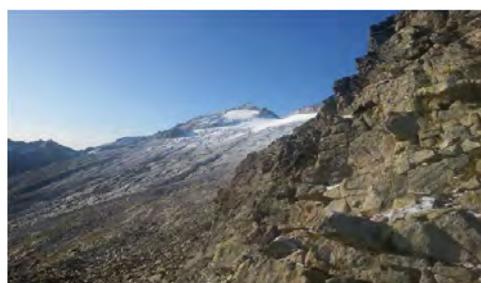
6:30 - 9:00

Staza ubrzo nestaje i zamjenjuju je blokovi granita. Putanja ipak ima određenu logiku, i označena je kamenim piramidama. Ide se konstantno uzbrdo, cik - cak ili ponegdje pravo. Ipak nije teško, možda i zbog toga što smo u solidnoj kondiciji. Predivan pogled na jutro u Pirinejima. Aneto se još ne vidi.

9:00 - 10:00

Stižemo na prevoj sa koga prvi put vidimo cilj - najviši pirinejski vrh. Bijela kupa, kojoj sa desna prethodi ogromni lednik Maladeta, preko kojeg ćemo morati da pređemo. U suštini, Maladeta sam po sebi je sjeverna padina Aneta i istočna padina planine Maladeta.

Pogled na Aneto i djelić lednika Maladeta

Pošli smo za nekim Špancima u fensi opremi koji su izgledali kao da penju Piko de Aneto i ljeti i zimi, i to sa povezom na očima.

Nakon pola sata hoda kapiramo da smo u grupi koja je promašila prevoj Portiljon Superior (glavna vrata) i zaputila se prema vrhu Maladeta, koji se nadvija sa desne strane ispravne prave staze od Portiljona. Petnaestak minuta trebalo nam je da se vratimo na ova „rata“ i spustimo se na stazu. Još smo na vrijeme, mnogi planinari i dalje su iza nas.

10:00 – 11:30

Na stazi do lednika. Blaga agonija, i to iz četiri razloga:

- bijes zbog prethodne greške i psihički pad koji se javio kod nekih od nas;
- u spuštanju sa pogrešne staze ohlade se mišići i dolazi do prvog umora;
- znate onaj osjećaj kada vidite brijeg, a iza njega cilj (u ovom slučaju lednik Maladeta, gdje planiramo da stavimo dereze i lagano „odšetamo“ ulijevo do podnožja vrha). Kako da ne, na vrhu brijega ukaže se novi. Ništa strašno, izdržaće se i to. Ali, ne lezi vraže – poslije drugog brijega slijedi pad visine i uspon na treći. Bogami, mislim da je bilo i četvrtog, za peti nijesam siguran.
- staza se opet transformisala u glatko kamenje sa tankim pokrovom snijega od sinoć, održavanje ravnoteže još više nervira i umara.

Ovako izgleda staza koju smo prešli: plava - pješke do vrha, žuta - silazak, crvena - kola+bus. Konačno, nakon sata i po koji se odužio kao pola dana, sa kamenitog brijega spuštamo se na početak lednika i na gozjerice montiramo dereze.

11:30 – 14:00

Hodamo blagim usponom po ledniku, nekoliko kilometara ispred nas je bijela kupa Piko De Aneta. Temperatura je porasla, tako da idemo po stazi od omekšalog i razgaženog snijega. Nije naporno, ali baš predugo traje, pa po malo smori i dosadi, dok se zraci odbijaju o bjelinu pravo u glavu, a povremeno zaduva i postuden vjetar.

Uz lednik Maladeta

Konačno, može bit da je oko 13:00, eto nas ispod kupe. Prva njena polovina, nekih pola sata hoda, je pod snijegom kroz koji ide cik-cak staza, između svake krivine je oko pedeset metara. Naginje se uspon i konačno osjećamo umor i želimo da se pohod završi.

Pogled preko ramena - ostavljamo lednik Maladeta i prevoj Portiljon i krećemo na vrh – iza nas još grupa planinara

Sa snijega prelazimo na kamenjar prošaranom snijegom, po kojem se krećemo narednih pola sata.

Vidimo kraj uspona i ljude koji sjede i skidaju dereze. Sa zebnjom čekamo šta nas čeka dalje i gdje je konačno vrh.

Još prije nego što smo se uspjeli do tih planinara, ugledali smo iza njih krst montiran na vrhu planine. Kakvo olakšanje! Do kraja je ostao samo još greben, ne duži od pet, šest metara. Ali veoma uzan, pa se planinari čekaju na smjenu da bi prišli krstu na vrhu, gdje ne mogu stati svi koji su došli da ga posjete.

14:00 – 14:45

Skidamo dereze, odmaramo se, i čekamo svoj red da stupimo na greben i koji minut kasnije uživamo na vrhu. Greben je opasan, nekoliko uzane stijene koje se moraju popeti i spustiti, koriste se ruke, bilo je i jahanja grebena. Ipak, po suvom vremenu i uz nešto pojačanu koncentraciju može se lagano preći.

Nipošto ne stupati na njega dok se druga ekipa vraća sa vrha. Moguće je da vam dok promrzlim rukama grabite ledeni kamen neko nagazi na ruku, što je sasvim dovoljno za mali napad panike.

Greben pred vrh

Ipak, sve to ne traje ni pet minuta, i eto nas na vrhu gdje nadire rasterećenje nerava i radost zbog popetog Aneta. Počinje humor, fotografisanje, upoznavanje i konverzacija sa mladim parom iz Saragose koji su zajedno sa nama pored krsta.

Pogled okolo je čaroban.

Najbolja ekipa na Anetu

Klub vojnih planinara „Kapetan“

POHOD NA PLANINU GARAČ

Piše: Petar Čupić

Krenuli smo na uspon iz sela Gornja Zagreda koje se nalazi na visini od 400 mnv; auta, roštilj i dio pića ostavljamo kod porodice Đinović, koji su nas dočekali kao najbliže.

Kako bi savladali ovaj uspon, zbog novog i neiskusnog člana kluba, vođa tima je odlučio da se krećemo dijagonalno da bi lakše savladali uspon jer nije bilo obilježene planinske staze po kojoj smo mogli pratiti put do vrha. Polako, ali sigurno, grupa je napredovala prema vrhu planine Garač, Milunovoj Bobiji 1436 mnv.

Pri samom vrhu uslijedio je najteži uspon, a pojedini njegovi djelovi su bili obrasli niskim rastinjem i gustim šibljem, pa zahtijevaju dodatni oprez. Posle 3 sata, napokon, stižemo do cilja, Milunove Bobije koja se nalzi na 1436 mnv. Sa vrha se pruža predivan pogled u svim pravcima, pruža se predivan pogled na Bjelopavličku ravnicu i Danilovgradsku opštinu i sami grad, sa druge strane se vidi Lovćen, Skadarsko jezero i ostali masivi Crne Gore. Procljenjeno je da se svi članovi grupe mogu uspješno spustiti direktno ka podnožju Gornje Zagrade i pored velikog nagiba, gustog šiblja i niskog rastinja. Posle dva časa spusta došli smo u Gornju Zagredu, kod porodice Đinović gdje se svi osvježavamo hladnim pićem i počinje priprema roštilja. U pohodu na Garač nijesu učestvovali samo članovi Kluba „Kapetan“, već i nekoliko iskusnih zaljubljenika planina iz Danilovgrada.

Klub vojnih planinara „Kapetan“ planira da ovu manifestaciju učini tradicionalnom, da je proširi i na druge klubove Planinarskog saveza Crne Gore, kao i na sve one koji vole planinske izazove.

POHOD U ČAST 100 GODINA MOJKOVAČKE BITKE

Piše: Igor Čirović

Na badnji dan, vijek nakon slavne Mojkovačke bitke više od stotinu planinara se okupilo u Mojkovcu na planinarskom pohodu, a u čast junaka ove antologijske bitke crnogorske vojske.

Na pohodu je učestvovalo i 25 članova Kluba vojnih planinara „Kapetan“ (ogranci Kolašin, Nikšić i Danilovgrad).

Pohod je počeo u jutarnjim časovima i trajao sve do popodneva. Planinari su krenuli sa trga u Mojkovcu preko sela Ravni i Suvovrha do Bojne Njive. Na Bojnoj Njivi učesnicima su se pridružili zvaničnici lokalne samouprave. Nakon odavanja pošte junacima Mojkovačke bitke, kratke besjede i glumačkog osvrta na 1916. godinu i herojski otpor koji su pružili naši vojnici predvođeni serdarom Jankom Vukotićem, predsjednik opštine Mojkovca je poklonio svim učesnicima pohoda suvenire koji će podsjećati na učešće u ovom svečanom činu.

Planinari su dalje nastavili ka snijegom prekrivenim obroncima Bjelasice obilazeći poprišta bitke. Planinarska ruta je dalje vodila prema Razvršju, zatim Medenom guvnu i Brskovu, a potom do sela Pržišta i povratkom preko Rudnice u Mojkovac.

Na pohodu koji je organizovala opština Mojkovac u saradnji sa planinarskim klubovima učešće su uzeli: Klub vojnih planinara Crne Gore „Kapetan“, PK „Gorica“ iz Podgorice, PK „Prošćenske planine“, PK „Dzambas“ i PK „Sinjajevina“ iz Mojkovca i planinari iz Beograda.

DRUGI POHOD NA PLANINU LJUBIŠNJU

Piše: Dragomir Potpara

Predivan sunčan dan iskusni članovi Kluba su iskoristili da na skijama i kožama izađu na najveći vrh Dernečište.

Motornim vozilima se moglo do sela Vrbe, odakle su planinari, kroz šumu i po snijegu, neko na skijama, a neko na krpeljama nastavili put, da bi došli do željenog cilja.

Pri samom vrhu uslijedio je najteži uspon, a pojedini njegovi djelovi (sa sjeverne strane) su zaleđeni, pa zahtijevaju dodatni oprez. Kako bi bili sigurni u bezbjedno savlađivanje posljednje prepreke, vođa tima odlučuje da taj dio savladaju u navezama. Ekipa bez problema izlazi na vrh planine Ljubišnja (Dernjačište 2238 mnv), gdje ih dočekuje jak vjetar koji nosi snijeg i pravi smetove. Sa vrha se pruža predivan pogled u svim pravcima: istočno prema Pljevljima, južno prema Durmitoru i njegovim obroncima, zapadno prema Volujaku i njegovom masivu i sjeverno prema BiH.

Procljenjeno je da se svi članovi grupe mogu uspješno spustiti na skijama i pored velikog nagiba i zaleđene površine. Najiskusniji članovi ekipe, uz sanitetsku podršku, skijaju na začelju.

Nakon toga grupa sa skijama kreće nazad, prelijepim predjelom na kome je snijeg prekrpio svu rastinje, pa daje mogućnost da se uživa u skijanju na neuređenim stazama. Po povratku u planinarski dom čekao nas je topao napitak i pripremljen ručak, uz koji su sumirani utisci.

Klub vojnih planinara „Kapetan“ planira da ovu manifestaciju učini tradicionalnom, da je proširi i na druge klubove Planinarskog saveza Crne Gore, kao i na sve one koji vole planinske izazove bilo ljeti ili zimi.

OTVORILA SE "RANA" U SRCU CRNE GORE

Piše: *Radojka Tomović*

SPK "Krilaš"-Šavnik koji u sastavu Planinarskog saveza Crne Gore, pokriva oblast pet opština: Žabljak, Plužine, Kolašin, Nikšić i Šavnik, gdje je geografski Bijela samo srce Crne Gore, pokrenuo je prvu inicijativu za zaštitu spomenika kod Ministarstva culture.

Na rijeci Bijela prije osam vjekova sagrađena je vodenica "Mlin Crnjak", kada se gradio Manastir "Morača" što potvrđuju zapisi iz doba Nemanjića. Sagrađen je za potrebe neimara, koji su podizali Manastir "Moraču" i mještane sela Bijele i okoline koji su se snabdjevali brašnom iz njega. "Mlin Crnjak", hranilica neimara-majka žitomeljnika, vjekovima je za gorštake Bijele predstavljao izvor života. Od dinastije Nemanjića, preko petovjekovne turske okupacije, pa do perioda Prvog i Drugog svjetskog rata, "Mlin Crnjak" je odolijevao zubu vremena. Od mlina koji je osam vjekova hranio ljude i koji se smatra jednim od najstarijih na ovim prostorima, a i šire, ostale su zidine. Ponekad bi neko obilazio "Crnjak", pop-

ravljao ponešto, a najviše planinari – članovi SPK "KRILAŠ" ŠAVNIK na čelu sa predsjednikom mr Nikolom T. Nenezićem, koji su krčili staze i brinuli o njima. Poslije silnih padavina nabujala voda rijeke Bijele veoma je urušila "Mlin Crnjak" pa je hitno potrebna sanacija i zaštita jer je mlin blago koje ima svoju istoriju i priču, koja se ne može procjeniti. Svi članovi i prijatelji SPK "KRILAŠ" su potpisali da se "Mlin Crnjak", rijeka i selo Bijela koji se nalaze u opštini Šavnik proglase svjetskom kulturnom baštinom i da se ovaj spomenik hitno zaštititi, kao dragulj Crne Gore.

Takođe, u blizini mlina, nalazi se par kamenih ploča, nadgrobnih spomenika plemena "KRIČI" koji su, takođe, zapostavljeni, napukli i

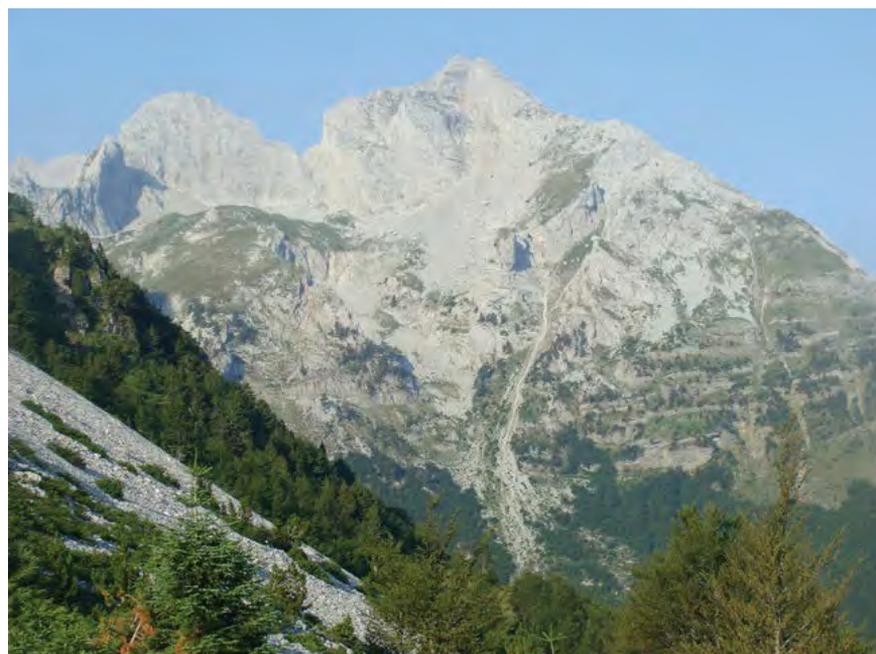
devastirani. SPK "KRILAŠ" sa svojim članovima i prijateljima ih redovno obilaze i čuvaju kada su u akciji na tom terenu. Ovi objekti nijesu stavljeni pod zaštitu države, niti su uopšte uvršteni u kulturno istorijske spomenike.

Planinarski klub "Gorica" je u januaru i februaru realizovao 6 akcija. Skijaši su aktivno proveli nedjelju dana na Kopaoniku. 20-ti Bilten kluba sa aktivnostima i zanimljivostima iz protekle godine možete pogledati na našem sajtu. Od ove godine program kluba je obogaćen turama sa krpeljama, a za period do 1. maja izdvajamo uspon na Taraboš kao i otvaranje staze Radunovići- Brotnjik zajedno sa PK Sinjavina.

Predsjednica Kluba
Edita Files Bradarić

Kampovanja su karakteristična za ljeto, pa u tome ne izostaju ni članovi PK "Komovi". Durmitor, Prokletije, Bjelasica, Kučke planine redovno su dio planiranih i realizovanih akcija kako ljeti tako i tokom cijele godine, a sa zadovoljstvom izdvajamo tradicionalno okupljanje na Komovima (prva nedjelja avgusta). Prošle godine učestvovalo je 60 planinara, a Kučki, Ljevorečki i Vasojevički Kom su i ovog ljeta privukli pažnju kako starih članova kluba tako i onih koji su tek otkrili čari crnogorskih planina i planinarenja uopšte.

Srdacan pozdrav
Nenad Šljivić
PK.Komovi Podgorica

SPK "KRILAŠ" pored osnovnih aktivnosti iz oblasti planinarstva bavi se i organizacijom kulturno-umjetničkih manifestacija u oblasti književnosti sa posebnim osvrtom na poeziju, muziku i slikarstvo. U proteklom periodu ljubitelji umjetnosti bili su u prilici da pogledaju izložbu pod nazivom "Bijela –SRCE CRNE GORE" otvorenu u hotelu "Ramada" Podgorica, Kulturnom centru Žabljak, JU Stari grad Anderva- galerija Na Bedem – Tvrđava Nikšić, Centru za kulturu Kolašin. Izlagano je trideset slika rađenih tehnikom ulje na platnu i akvarelom. Autori iz Crne Gore i zemalja okruženja su, uglavnom, uzimali za temu pejzaž. Svaka izložba bila je medijski praćena audio vizuelnim priložima i štampanim materijalima.

Radojka Tomović

Hajla Ski Expedition 2016

U okviru ove ekspedicije na Hajli u Planinarskom domu "Grope" od 16. do 21. februara je boravila međunarodna ekspedicija sastavljena od eksperata iz oblasti backcountry skijanja, alpinizma i zimskog turizma. Planinarski i ski klub "Hajla" iz Rozaja je bio domaćin organizacijama IPPE iz SAD-a i Gear4guides iz Holandije koje se bave promocijom i razvojem zimskog turizma. Ova ekspedicija se odvijala pod pokroviteljstvom Faction Skis kolektiva koji jedan od najpoznatijih proizvođača backcountry opreme.

Zastitna lica Faction skis kolektiv kao sto su Arnaut Rougier, Sam Anthametten i Etienne Merel su izvodili niz freestyle akrobacija i spustova niz padine Hajle pored toga oni su ucili clanove psk Hajla vjestinama turno i backcountry skijanja kao bezbjednosti u planinama tokom zimske sezone kao sto je lavinozni test. Era group iz Peci je bila domaćin ekspedicije na kosovskoj strani Hajle.

"IPPE je partner PSK "Hajli" vec 6 godina na akademskom programu tokom kojeg svake godine dolaze studenti iz SAD-a. Kada su se pojavili Gear4Guides i Faction Skis Colectiv sa idejom o razvoju backcountry skijanja i zimskog turizma znao sam savrseno mjesto: planina Hajla koja ima izvanredan teren za backcountry skijanje i planinarski dom Grope koji je poznat po izuzetnom gostoprimstvu

na citavom Balkanu. Radujemo se dolasku sljedece godine" - Todd Walters, direktor International Peace Park Expedition. Gear4Guides organizacija je donirala nedostajucu opremu vodicima PSK "Hajle".

Za Planinarski dom "Grope" malo je reci da je udoban; domacini su sjajni i od velike pomoci, izvanredni obroci i puno smijeha. Teren oko Hajle je izvanredan i ima izuzetan potencijal za backcountry skijanje. Nadam se da ce ova nasa ekspedicija ohrabrati puno ljudi da dodju i osjete cari skijanja backcountry skijanja na Hajli." - Arnaud Rougier Profesionalni francuski freeskier.

"Dom je izvanredan, Vrh Hajle nudi nekoliko mnogo dobrih mogucnosti za skijanje. Dvije strane Hajle: kosovska i crnogorska su veoma razlicite sto je cini perfektnom za provesti nekoliko dana na otkrivanju ove oblasti. Nadam se da cu se vratiti jednog dana."

Etienne Merel reziser i skijas.

"Ovo je sjajno mjesto za posao fotografa i pravljenje slika na planini. Ski klub Hajla je veoma profesionalan i od velike pomoci. Toplo cu preporuciti ovo mjesto i nadam se da cu doći ponovo. Crnogorski narod bi trebao biti ponosan sto ima ovakav planinarski dom u planini" - Pierre Merel novinar i fotograf iz Francuske.

Ekspediciju je propratila TO Rozaje ciji je predstavnik Semir Kardovic prisustvovao ekspediciji kako bi dao svoj doprinos, pored toga, on je kao clan i vodici PSK "Hajla" razmijenio iskustva sa kolegama iz inostranstva. Zulfikar Kurtagic, kordinator ekspedicije, na crnogorskoj strani Hajle je kazao da je ovo veliki korak za razvoj zimskog turizma u Rozajama. Reportaza sa ekspedicije ce biti emitovana pred pocetak naredne sezone. A, imajući u vidu imena ucesnika ekspedicije, ne sumnjam da ce ova reportaza obici svijet. Predsjednik PSK "Hajla" Fevzija Kurtagic je kazao da je ovo samo jos jedan u nizu projekata koji imaju za cilj promociju Hajle i razvoj zimskog turizma na kojim PSK "Hajla" iz ljubavi prema planini radi u kontinuitetu vec dugi niz godina pokusavajući da Hajlu stavi na mapu nezaobilaznih turistickih destinacija.

Jedna od ucesnica ekspedicije dipl. turizmolog Anisa Demic je porucila da je jedino moguće razvijati zimski turizam na ovaj način promocijom netaknute prirode i backcountry skijanja koje je hit u svijetu i polako preuzima primat u odnosu na skijanje po uredjenim stazama, niti su potrebne skupe investicije.

Zulfikar Kurtagic

PLANINARSKI KLUB "AHMICA" ROŽAJE

Carinska bb; Tel: 069 182 299; 069 794 108 e-mail: pkahmica@live.com;

Planinarski klub "Ahmica" Rožaje.

Januar: Prva akcija Kluba bila je na Memorijalu Safet Mavrić Ćako, imali smo goste planinare iz Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Februar: Prvi Balkanski uspon zimski preko 4000 mnv je izvela naša ekipa alpinista na planini Toubakl 4.167 mnv, to jest Veliki Atlas u Maroku. Tomasz Pezold i Dragana Knežević.

Februar: Noć punog mjeseca Subra – Orijen 2016. Heceg Novi Ensar Zejnelagić.

Februar: Druga avanturistička trka pod nazivom "II GRAWE Winer adventure Race-Bjelasički maraton 2016."

održana je u organizaciji Planinarskog kluba "Visokogorci" Podgorica. 27. februara 2016. god. Miho Pepić i Ervin Gaša Kalač.

Februar: Planinarskog kluba "Ahmica" Rožaje na 20 zimskom In - Memorijalu Grebak - put života Goražde B i H .Luboder Dževdet Kokan ,Amir Pepić,Orhan Dedeić,Haris Kalač,Enver Mujević,Sead Sinanović.

27.2.2016 god.

Mart :Planina Žlijeb 2382 mnv peli su planinarke Planinarskog kluba "Subra" i planinari "Visokogoraca", Planinarskog kluba "Ahmice" i Planinarskog kluba "Cmiljača". 6.3.2016. Ensar Zejnelagić,Luboder Dževdet Kokan.

ODRŽANA REDOVNA SKUPŠTINA PSCG

Redovna sjednica Skupštine PSCG održana je u Podgorici 26. marta tekuće godine. Predsjednik Darko Brajušković, je izložio Izvještaj o radu Planinarskog saveza za 2015.

Istaknuto je da postoji vidan napredak u odnosu na prethodnu godinu u pogledu međunarodne saradnje, da tijela skupštine – Upravni odbor i Nadzorni odbor funkcionišu dobro, da je održano 7 sjednica Upravnog odbora u toku 2015. godine, da je donijeta odluka o formiranju Komisije za održavanje staza, Odluka o kupovini putničkog vozila, formirana je Komisija za vodičku službu, donijeta odluka o izdavanju časopisa „Planinarske novine“, potpisan je Anex sa Nacionalnim parkovima Crne Gore o cijeni ulaska planinara u nacionalne parkove, umanjenoj za 50% uz prikazanu planinarsku knjižicu i markicu za tekuću godinu. Istakao je da su sredstva od projekta za Ministarstvo održivog razvoja i turizma namijenjena klubovima, kao i to da je Ugovor sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma obnovljen za 2016. godinu. Podvučeno je da je klubovima podijeljeno više sredstava u 2015. godini nego u prethodim godinama. Dodao je da akcenat treba staviti na podsticaj izdavaštva časopisa „Planinarske novine“. Zaključeno je da Skupština zaduži UO PSCG a UO PSCG zadužuje predsjednika Komisije za planinarstvo, alpinizam i ekspedicije Dragana Bulatovića da koordinira aktivnosti koje obuhvataju i alpinizam, da se preispita i unaprijedi rad Komisije. Da se pozovu ljudi iz Komisije za speleologiju na sjednicu UO PSCG, da se analizira njihov rad i da se donese najbolje rješenje.

Da UO PSCG razmotri mogućnost formiranja komisije koja će nadgledati rad komisija PSCG, tj. da se formira radna grupa koja će nadzirati rad komisija PSCG i predložiti rješenja. Zaključcima je konstatovano da je Skupština jednoglasno usvojila Izvještaj o radu PSCG za 2015. godinu. Razmatran je i

jednoglasno usvojen Finansijski izvještaj za 2015. sa Bilansom stanja i Bilansom uspjeha za 2015. godinu. Zaključeno je da se u 2017. održi susret planinara Crne Gore. Od nadležnog Ministarstva treba preuzeti licencu za obuku za zvanje planinskog vodiča. PSCG i klubovi treba da koordinirano nastupaju u obilježavanju 10 godina nezavisnosti države Crne Gore i da treba potpisati ugovore sa planinarskim savezima država iz okruženja. Finansijski plan za 2016. godinu koji je iznio Luka Mitrović, član UO PSCG, jednoglasno je usvojen. Predsjednik Darko Brajušković je iznio da su Skijaški klub „Hajla“ iz Rožaja i Planinarski klub „Dinarid“ iz Budve, poslali zahtjeve za prijem u članstvo Planinarskog saveza Crne Gore što je jednoglasno prihvaćeno. Skupština PSCG donijela je Odluku o isključenju pet planinarskih klubova iz članstva, zbog nepravilnosti koje nijesu otklonili od 2009. godine, s tim, da oni, opet, mogu postati članovi PSCG kada ispune uslove za to. Predsjednik Darko Brajušković je dodao da je ovaj čin samo namjera da se pomenuti klubovi aktiviraju. Odluka je usvojena sa 34 glasa za i jednim uzdržanim glasom. Skupština je konstatovala ostavku člana UO PSCG Kenana Hrapovića iz ličnih razloga i izabrala dr Dragana Bulatovića za novog člana UO PSCG.

Predsjednik Darko Brajušković je informisao Skupštinu o formiranju Orijehtiring saveza Crne Gore i predočio Odluku UO PSCG povodom tog pitanja u tri tačke i to:

1. Da se podrži nastavak rada Komisije za orijentiring u sklopu PSCG
2. Da Komisija za orijentiring nastavi sa aktivnostima na nacionalnom i internacionalnom planu
3. Da se Uprava za mlade i sport obavijesti o odluci Skupštine.

Tatjana Ivanović

Piše: Željko Marković

Foto: Tatjana Ivanović

PLANINSKE HEROINE (1)

Žena!? Planina!? Žena u planini, planinka, planinarka, planinska heroína. Planino, kazaću ti, jedino si ljepša i uzvišenija sa ženom u planini! Naše planinske heroine, ističu se snagom volje, kreću uvijek naprijed, ponosne i vrijedne poštovanja.

Bog, reče: "Kad sam stvarao svijet, želeo sam da žena bude posebna... kadra da na ramenima nosi svu težinu svijeta, a da su ona opet prostrano nježna za utjehu i spas. Iskovao sam je da nastavi da korača kada se svako drugi od puta prepadne i od cilja odustane... da čuva svoju porodicu kroz zla i bolesti, a da se na sebe pritom ne sažali. Stvorio sam je takvu da ne umije da prestane da voli... Što god i ko god da je rani, da se osovi i prigrlji ga kada vidi da mu ruka zbog drške zadrhti... a zabodenu oštricu u grudima, zanemari. Dao sam joj srce mirisnije od rosnih travki, malo i moćno... ali kadro da na lat krvari. Naučio sam je da gleda u oblake dok razmiče planine, da traži zvijezde... i mjesec... Nisam je tvorio da bi bila manje značajna... Učinio sam je divnom toliko da treperi u mraku. A kad tako nešto tvoriš – učinio si je samu. Sve što živi, traži oslonac i pažnju... samo što u krajnjem oslonac nema zaštitu. Jedino što sam umio da pružim ženi kao utjehu jesu oči što pjevaju... samo tu muziku od gustine vazduh ne može da isprati, pa je uvijek u vodu... u ono što se vidi kao suza. Tu su sva bol i tuga, radost i znamenja što su ostala bez glasa... Kad sretnes oči trepavica vlažnih, priđi i ispruži dlanove... ako ti makar dio kapi nabore dotakne saznaćeš kako vri vrešina i šta su u stvari pravi razlozi". (prepis aut. M.S.Popović)

Planinska heroína iz Podgorice, Tatjana Ivanović, a njena planinska abeceda izgleda ovako:

Agri Dagi (Ararat), planina u Turskoj, na kojoj sam provela pet divnih dana u februaru 2015. godine.

Bursa, grad u kojem sam uvijek doživjela lijepo gostoprimstvo.

Cvijeće, lijepo mirisno poljsko cvijeće. Volim kada su livade prošarane različitim bojama cvijeća.

Čemerno i čokolada. Čemerno je mjesto u Hercegovini. Pitam se kako li je

jesti čokoladu u Čemernom?

Čao planine, opet ću doći!

Dobar je čovjek sa lijepim mislima i željom da u nevolji pomogne drugome.

Džambas, planinarski klub i dom na planini Bjelasici.

Đevojka, kada čujem riječ đevojka, uvijek me asocira na Crnogorku, lijepu, visoku djevojku.

Energija, sila koja pokreće, koju osjećam svuda i u svemu.

Fraktura skočnog zgloba, moja povreda dobijena prije šest mjeseci na lijepim Prokletijama.

Glavo luda, sve se mijenja...nekad je to teško prihvatiti.

Himalaji čekaju... voljela bih da ih gledam uživo.

Igra, volim igru, izdržljivost, istinu i mog brata Ivana.

Januarom ili jaguarom, bitno je da godina dobro počne.

Kruna i kraljevstvo kralja životinja Lava.

Lijepo je sve što čovjeka čini srećnim, uvijek je to svijet, nekada je riječ

Ljubav imam tu gdje se nalazim. U gradu, planini, među ljudima.

Muzika je sastavni dio mene, svaki zvuk je ton, svaki pokret je ples.

Nikad ne reci nikad!

Njujork, grad u kojem trenutno boravi Vuk sa Prokletija, moj prijatelj, Gusinjac, biciklista i planinar - Sahit Hot.

Oj ljepoto, oj divoto... stihovi iz pjesme "Noć skuplja vijeka". Često se planini ne mogu nadiviti, posmatram je i izgovaram ove riječi.

Planina Prokletije, volim divno izvajane Prokletije, to veliko prostranstvo dubokog krša.

Radost, iskrena, čista. Ništa ljepše na svijetu nije nego lice puno veselosti.

Sjećam se mnogo lijepih trenutaka koje sam provela u planini. Srećna sam što mogu vidjeti ta divna prostranstva i osjetiti snagu prirode.

Šarm, volim šarmantne ljude.

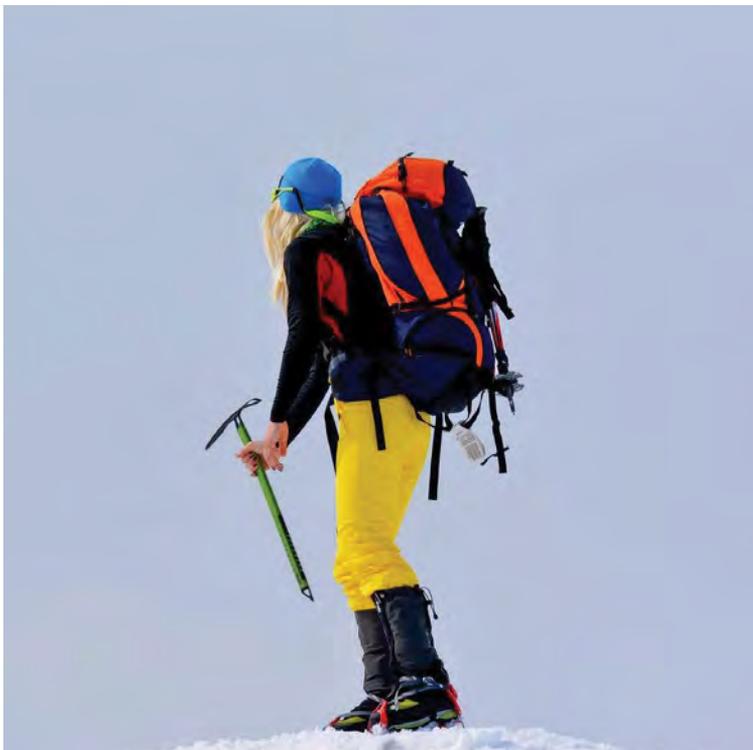
Trava na planini, koja pleše uz vjetar.

Uspjeh je u životu biti zadovoljan. Svoje zadovoljstvo sam pronašla u boravku u prirodi i kontaktu sa ljudima koji imaju slično mišljenje.

Vrhovi, lijepi vrhovi planina, kad ih izdaleka posmatram sa radošću se prisjećam da sam baš tuda hodala.

Zeleno, volim zelenu boju, asocira me na život, živost, budjenje.

Život, lijepi život u prirodi. Slovo Ž me asocira i na ...

In memoriam

Planinarski savez Crne Gore se tugom u srcu oprašta od prve predsjednice Planinarskog saveza Crne Gore, gospodje Vukosave Mićunović.

Preminula je 24. februara 2016. godine u Podgorici, u 95. godini života.

Vukosava je ispoljila veliku ljubav i smisao za planinarstvo, pa je bila neumorni aktivista i entuzijasta u Planinarskom savezu Crne Gore.

Za narodnog heroja Jugoslavije, Vukosava je proglašena 1952. godine, kao jedna od osam žena iz Crne Gore. Nosilac je i Partizanske spomenice 1941. godine, Ordena bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem, Ordena zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom i drugih brojnih odlikovanja i priznanja.

Neka joj je vječna slava i hvala.

NEZABORAV: VUKICA MIĆUNOVIĆ, CRNOGORSKA PARTIZANSKA HEROINA

Imala se rašta i roditi

Posvetila je život borbi za bolji život, za nacionalno i socijalno oslobođenje. U ratu oličenje hrabrosti, u miru primjer skromnosti. Poruka saborcima i mladima: čuvajte mir, slogu, slobodu i Crnu Goru

Svijetle stranice crnogorske istorije kroz vjekove - od stare do nove Crne Gore - kuća Mićunovića iz Katunske nahije ispisivala je: i mačem, i perom, i puškom, i bombom braneći „zemlju od dušmana“, boreći se za slobodu ljudi i naroda. Sa toga časnog ognjišta u Velestovu među ljutim kršima zasijala je crvena petokraka i prije 13-julskog ustanka u kojem je sa rođenom braćom: Blagotom (narodni heroj - poginuo u Bosni), Ilijom (ostao na Pljevljima) i Milanom (osuđen na 15 godina robije u Italiji - umro u Trstu) i braćom od stričeva Veljkom i Vukašinom u istom stroju krenula Vukica Nenadova, tek stasala devojka, momačke hrabrosti i vrlina.

U četiri ratne godine Vukica Mićunović - bombaš, član partije, komesar u proslavljenoj IV crnogorskoj brigadi, učesnik ratnih omladinskih Kongresa... jedna od 2546 žena iz Crne Gore koje su učestvovala u Drugom svjetskom ratu, posljednja od osam crnogorskih heroina... - u miru prva ministarka u Vladi Crne Gore, član Centralnog komiteta SK Crne Gore, republički poslanik u četiri saziva, savezni poslanik, član Izvršnog vijeća Skupštine Crne Gore, Republičkog odbora SUBNOR-a, član Predsjedništva SR Crne Gore. Vukica Mićunović, posljednji narodni heroj u Crnoj Gori, koju nije napuštala, za čiju se slobodu do zadnjeg daha borila, na svoj način - partizanski i crnogorski, hrabrošću i dostojanstvom, ostaje petokraka prošlosti i crvena zvijezda budućnosti.

Primjer partizanske časnosti i hrabrosti

. Cio njen životni vijek ispunjen je visokim ličnim moralnim vrijednostima. Bila je beskompromisna i kao borac, i kao funkcioner, i kao čovjek - kada su bili u pitanju patriotski i ljudski principi. Ona je u sebi nosila sve visoke etičke osobine crnogorske žene, kao i vrijednosti onog vremena u kome je živjela i radila. Takva kakva je bila mogla je svakome otvoreno da pogleda u oči, uvijek odvažna i svijetla obraza.

Živjela je jedan dug i časn život, junak u ratu i u miru, pa i zadnjih dana, kada joj je klonula snaga, nije je napuštao njen snažni duh borca i patriote. Ona pripada onoj vrsti ljudi koji ostaju kao svijetli primjer u povjesnici Crne Gore i služe za ugled i dugo pamćenje i poštovanje - podsjetila je, govoreći na posljednjem ispraćaju, Zorica Kovačević, ministarka rada i socijalnog staranja u Vladi Crne Gore.

Dragan Mitov ĐUROVIĆ
Izvor: Pobjeda

MONTENEGRO AIRLINES

We give wings to your dreams

London
Frankfurt
Ljubljana
Beograd
Cirih
Rim
Pariz
Beč
Moskva
St.Petersburg
Kopenhagen
Dizeldorf

tel: **19804**

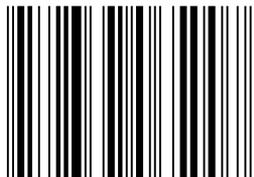
za pozive iz inostranstva:

+ 382 20 228 187

www.montenegroairlines.com

ISSN 2337-0653

9 772337 065007